

TNO-rapport
PG/VGZ/99.012

Behoeftte aan FysioSport centra en FysioSport-consultants in Nederland

TNO Preventie en Gezondheid

Volksgezondheid
Gortergebouw: Wassenaarseweg 56
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Telefoon 071 518 18 18
Fax 071 518 19 20

Datum

Maart 1999

Auteur(s)

**W.T.M. Ooijendijk, TNO-PG
M. Stiggelbout, TNO-PG
I. Urlings, TNO Arbeid**

Het kwaliteitssysteem van
TNO Preventie en Gezondheid
voldoet aan ISO 9001.

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, foto-
kopie, microfilm of op welke andere
wijze dan ook, zonder voorafgaande
toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd
uitgebracht, wordt voor de rechten en
verplichtingen van opdrachtgever en
opdrachtnemer verwezen naar de
Algemene Voorwaarden voor onder-
zoeks opdrachten aan TNO, dan wel
de betreffende terzake tussen de
partijen gesloten overeenkomst.
Het ter inzage geven van het
TNO-rapport aan direct belang-
hebbenden is toegestaan.

© 1999 TNO

Auteur

W.T.M. Ooijendijk

ISBN-nummer

90 67435813

Deze uitgave is te bestellen door het overmaken van *f* 27,85 (incl. BTW) op postbankrekeningnummer 99.889 ten name van TNO-PG te Leiden onder vermelding van bestelnummer PG/VGZ/99.012

Samenvatting

Op verzoek van NOC*NSF en de NVFS en mede gesubsidieerd door het ministerie van VWS en de Lotto, heeft TNO Preventie en Gezondheid een behoefte-onderzoek uitgevoerd naar FysioSport. De belangrijkste vragen bij dit onderzoek waren:

- Aan hoeveel FysioSport centra is er behoefte in Nederland?
- Hoeveel FysioSport-consultants zijn er nodig om aan die behoefte tegemoet te komen?
- Welke mogelijkheden heeft FysioSport om ingezet te worden als preventief bewegingsprogramma voor bedrijven/Arbo-diensten?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden is informatie verzameld via literatuur en documentenonderzoek, interviews met een 15-tal sleutelinformanten, interviews met 24 Arbo-diensten, enquêtering van 145 deelnemers aan FysioSport en enquêtering van 58 FysioSport centra.

De voorlopige resultaten zijn voorgelegd aan een aantal deskundigen in een invited expertmeeting.

Enquêtering FysioSport centra (n=58)

Bij circa de helft van de FysioSport centra is een FysioSport-consultant (consultants in opleiding meegeteld) in dienst, daarnaast hebben FysioSport centra ook dikwijls een (sport)fysiotherapeut in dienst en/of een ALO'er, CIOS'er of bewegingswetenschapper.

In de laatste twee jaar is het aantal kleine centra (met minder dan 100 deelnemers/leden) afgenomen en het aantal grotere centra (met meer dan 500 deelnemers/leden) toegenomen. Hieruit kan een groei van FysioSport in Nederland worden afgeleid.

Alle centra voeren bewegingsprogramma's uit, tevens voeren ze intake en testen en meten uit van de deelnemers. De meerderheid van de centra voert bovendien bewegingsadvisering uit en ontwikkelt zelf bewegingsprogramma's. De doelgroepen waarop de centra zich met name richten zijn ouderen, mensen met een chronische aandoening en gehandicapten. Veelgenoemde chronische aandoeningen waarop centra zich richten zijn rugklachten, overgewicht, hart- en vaatziekten, CARA en reuma. Eveneens wordt aandacht gericht op werknemers.

De meeste centra werken samen met huisartsen en specialisten en iets meer dan de helft van de centra werkt samen met (sport)fysiotherapeuten. Er wordt nog weinig samengewerkt met sportmedische adviescentra en fitnesscentra. De kosten voor deelname komen hoofdzakelijk voor eigen rekening van de deelnemers. Echter daarnaast dragen ook bedrijven en zorgverzekeraars bij in de kosten.

Enquêtering deelnemers aan FysioSport (n=145)

De belangrijkste redenen voor het bezoek aan FysioSport centra zijn: 'het verbeteren van de fitheid' en 'gezondheidsklachten'. FysioSport deelnemers zijn in het algemeen uiterst positief over

de FysioSport centra. In het bijzonder worden de vakbekwaamheid, de duidelijkheid en prettigheid van de programma's en de intake positief gewaardeerd. De accommodatie en de organisatie/bereikbaarheid worden als minder goed beoordeeld. Bezoekers van FysioSport centra vinden het belangrijk tot zeer belangrijk dat het FysioSport centrum in de buurt is gevestigd.

De meerderheid van de respondenten is van mening dat de kosten (mede) door de ziektekostenverzekeraar vergoed zouden moeten worden. Ruim tweederde van de respondenten geeft te kennen bereid te zijn om een aanvullende verzekering af te sluiten als deelname aan FysioSport daarbinnen vergoed zou worden.

Visie van Arbo-diensten (n=24)

FysioSport wordt door Arbo-diensten gezien als een goed instrument in het kader van de reïntegratie van zieke werknemers. Er is evenwel nog sprake van onbekendheid bij de Arbo-diensten. Het is daarom van belang om de bekendheid van FysioSport te vergroten en het aanbod zodanig te stroomlijnen dat het adequaat aansluit bij de diensten en producten van de Arbo-diensten.

Voorwaarden hiervoor in de ogen van de Arbo-diensten zijn: opname van FysioSport in het verzekeringspakket en de bereikbaarheid/nabijheid van het FysioSport centrum (5 tot 10 kilometer vanaf woon- en werkadres).

Visie van sleutelpersonen

Naar de mening van de sleutelpersonen heeft FysioSport een aantal belangrijke producten zoals programma's voor chronisch zieken en werknemers met klachten. Belangrijke meerwaarde van FysioSport ten opzichte van anderen is de kennis van de pathologie, houdings- en bewegingsapparaat en revalidatie en reïntegratie. Vervolgens het vertalen van die kennis in op maat gesneden bewegingsprogramma's.

De algemene verwachting is dat door samenwerking en het verzelfstandigen van het netwerk FysioSport versneld tot ontwikkeling kan worden gebracht. Een peiling onder leden van Fit!Vak bevestigt deze verwachting. Ook de oprichting de nieuwe Vereniging FysioSport Nederland draagt bij aan een versterking van FysioSport.

Duidelijkheid over de kwaliteit van FysioSport en kwaliteitsborging zijn belangrijke aandachtspunten die de komende periode voortvarend dienen te worden aangepakt. De opleiding tot FysioSport-consultant speelt daarbij een belangrijke rol. Daaraan dienen hoge kwaliteitseisen te worden gesteld.

Een peiling onder de leden van de NVFS leert dat het aantal sportfysiotherapeuten dat geïnteresseerd is in het volgen van de opleiding rond de 50 ligt.

De financiering van FysioSport komt nu veelal nog voor eigen rekening van de deelnemers. Een beperkt aantal Arbo-diensten en één ziektekostenverzekeraar (inmiddels twee) geven tegemoetkomingen in de kosten. Voor een meer structurele financiering is het van essentieel belang dat de

effectiviteit en doelmatigheid van de diverse programma's beter worden onderbouwd. Uit de sterkte/zwakke analyse tot slot blijkt dat over het algemeen aan FysioSport goede kansen worden toegedacht.

Aantal noodzakelijke FysioSport centra en -consultants

Op basis van een aantal aannames is het aantal FysioSport centra berekend dat haalbaar is.

Deze aannames betreffen:

- de omvang van de doelgroepen van FysioSport;
- het aantal deelnemers aan bewegingsprogramma's;
- het marktaandeel van FysioSport;
- de optimale schaalgrootte van FysioSport centra in aantal deelnemers op jaarbasis.

De aannames zijn bediscussieerd in de expertmeeting, de onderstaande drie varianten zijn doorberekend.

Tabel 1 Het drietal varianten van aannames op basis waarvan het wenselijke aantal FysioSport centra is berekend

	Variant 1	Variant 2	Variant 3
Omvang doelgroep (in % van de Nederlandse bevolking)	20%	20%	15%
Percentage deelnemers	25%	25%	37,5%
Marktaandeel FysioSport	15%	10%	15%
Gemiddelde omvang FysioSport centrum in deelnemers per jaar	600	500	500

Met behulp van het programma 'Crystal Ball' is op basis van deze aannames berekend hoeveel FysioSport centra er gewenst zijn. Daarbij zijn via de Monte Carlo methode de uitkomsten van de aannames 'willekeurig' gevarieerd tussen bepaalde grenzen.

Tabel 2 Uitkomsten Crystal Ball op basis van de in tabel 1 weergegeven varianten in gemiddeld aantal FysioSport centra en het minimum en maximum aantal centra bij de gegeven varianten.

	Variant 1	Variant 2	Variant 3
Gemiddeld aantal FysioSport centra	196	157	267
Modale aantal FysioSport centra	186	144	252
Minimum	26	17	86
Maximum	596	517	690

Zoals blijkt zijn de uitkomsten van de Crystal Ball doorrekeningen direct afhankelijk van de gehanteerde aannames. Tijdens de expertmeeting zijn de varianten 1 en 2 geformuleerd als zijnde haalbaar en realistisch voor de wat verdere toekomst.

Inhoud

Samenvatting.....	3
Inhoud	7
1 Doel en werkwijze	9
1.1 Inleiding.....	9
1.2 Doel en vraagstelling van het onderzoek.....	9
1.3 Werkwijze	10
2 FysioSport en de (opleiding tot) FysioSport-consultant.....	12
2.1 Inleiding.....	12
2.2 De functie van FysioSport-consultant	13
Ad 5. Wetenschappelijk onderzoek.....	17
2.3 De inhoud van de opleiding tot FysioSport-consultant.....	17
2.4 De evaluatie van de opleiding tot FysioSport-consultant.....	19
3 FysioSport centra	20
3.1 Inleiding.....	20
3.2 Personele bezetting van de FysioSport centra.....	20
3.3 Omvang centra	21
3.4 Taken die in FysioSport centra worden uitgevoerd.....	21
3.5 Doelgroepen FysioSport centra	22
3.6 Samenwerking met andere disciplines	23
3.7 Samenwerking binnen koepelorganisaties.....	23
3.8 Financiële bijdragen	24
3.9 Samenvatting en conclusies.....	24
4 Tevredenheid en ervaringen van deelnemers met FysioSport.....	25
4.1 Inleiding.....	25
4.2 Profiel van de deelnemers die hebben meegewerkt.....	25
4.3 Redenen FysioSport te bezoeken.....	25
4.4 Tevredenheid met de kwaliteit van de FysioSport.....	26
4.5 De wenselijke afstand naar de FysioSport centra.....	29
4.6 Kosten.....	29
4.7 Samenvatting en conclusies.....	29
5 Mening en ervaringen van arbo-diensten met FysioSport.....	31
5.1 Inleiding.....	31
5.2 Profiel van de geïnterviewde Arbo-diensten.....	31
5.3 Bekendheid met FysioSport	32

5.4	Advies/verwijzing naar FysioSport.....	32
5.5	Interesse en mogelijkheden voor FysioSport.....	33
5.6	Randvoorwaarden toegankelijkheid.....	33
5.7	Wenselijke informatie vanuit Arbo-diensten.....	33
5.8	Samenvatting en conclusies.....	34
6	FysioSport - toekomstperspectief.....	35
6.1	Inleiding.....	35
6.2	Toegevoegde waarde van FysioSport.....	35
6.3	Samenwerking/afstemming/fusies e.d.	36
6.4	Kwaliteit FysioSport.....	36
6.5	De opleiding voor FysioSport-consultant.....	37
6.6	De financiering van FysioSport.....	38
6.7	Sterkte/zwakte/kansen/bedreigingen analyse FysioSport.....	38
6.8	Samenvatting en conclusies.....	40
7	Beantwoording onderzoeksvragen.....	41
7.1	Inleiding.....	41
7.2	Schets van de huidige situatie.....	41
7.3	Huidige ervaring met FysioSport centra in Nederland.....	43
7.4	Toekomstige behoefte aan FysioSport-consultants en de invulling van de opleiding.....	45
7.5	Doelgroepen.....	46
7.6	Mogelijkheden van FysioSport voor bedrijven/Arbo-diensten.....	46
7.7	Beantwoording hoofdvragen.....	47
	Literatuur.....	51
Bijlage A	Afkortingen.....	53
Bijlage B	Benadering van het noodzakelijke/gewenste aantal FysioSport centra via 'crystal ball'.....	57
Bijlage C	Verspreiding van FysioSport centra over Nederland.....	67
Bijlage D	Rapportage expertmeeting FysioSport.....	71

1 Doel en werkwijze

1.1 Inleiding

De NVFS heeft sinds eind jaren tachtig FysioSport ontwikkeld. Het betreft een concept van verantwoorde preventieve bewegingsprogramma's met als doel de gezondheid te bevorderen of te handhaven voor verschillende doelgroepen, waaronder werknemers, uitgevoerd onder leiding van een FysioSport-consultant. In 1997 is gestart met de opleiding tot FysioSport-consultant. Deze opleiding wordt verzorgd door NOC*NSF in samenwerking met de Hogeschool van Utrecht, faculteit gezondheidszorg onder auspiciën van de NVFS. Het betreft een post-HBO opleiding van 43 dagen en 15 stagedagen. De eerste FysioSport-consultants zijn in 1998 afgestu-deerd.

Inmiddels (medio 1998) is er een landelijk netwerk van 94 door de NVFS erkende FysioSport centra. Men heeft als doelstelling het bereiken van een landelijke dekking.

De opleidingsbehoefte voor de komende twee jaar is op basis van het huidige aantal centra en de daarin werkzame fysiotherapeuten geschat op 120. Op dit moment ontbreken nog cijfers over de werkelijke behoefte aan FysioSport centra en daarmee de dichtheid van het te realiseren netwerk en de in de centra te realiseren formatieplaatsen FysioSport-consultants. Ook is er nog onvol-doende zicht op de vraag vanuit de 17.000 fysiotherapeuten in Nederland naar een baan als FysioSport-consultant. Bovengenoemde vragen vormden de aanleiding voor NOC*NSF en NVFS om TNO Preventie en Gezondheid te vragen een onderzoek uit te voeren naar de behoefte aan FysioSport.

1.2 Doel en vraagstelling van het onderzoek

Aan het behoefte-onderzoek naar FysioSport centra en -consultants liggen de volgende algemene vragen ten grondslag:

- a. Aan hoeveel FysioSport centra is er behoefte in Nederland?
- b. Hoeveel FysioSport-consultants zijn er op termijn nodig voor een voldoende en adequate invulling van de FysioSport centra?
- c. Welke mogelijkheden heeft FysioSport om ingezet te worden als preventief bewegingspro-gramma voor bedrijven/Arbo-diensten?

Deze algemene vragen zijn onder te verdelen naar deelvragen op deelterreinen, te weten:

- I Schets van de huidige situatie
 - a. Hoe ziet het werkveld van FysioSport centra eruit in relatie tot organisaties met vergelijkba-re producten (fitnesscentra, sportscholen, SMA's, e.d.)?

- b. Hoe ziet het profiel van de FysioSport-consultant eruit in vergelijking met andere disciplines (sportarts, fysiotherapeut, bewegingswetenschapper, ALO'er)?
 - c. Wat is de meerwaarde van FysioSport in vergelijking met andere fitness-/ sportgezondheidscentra?
- II Huidige ervaring met FysioSport centra in Nederland
- a. Hoe groot is de behoefte van fitness-/sportgezondheidscentra om aan te sluiten bij FysioSport?
 - b. Hoe wordt FysioSport gezien vanuit de aangrenzende disciplines?
 - c. Welke disciplines zijn gewenst binnen het team van medewerkers in een FysioSport centrum?
 - d. Hoeveel FysioSport-consultants worden binnen dit team noodzakelijk geacht voor een adequate invulling van een FysioSport centrum?
 - e. Welke behoefte hebben patiënten/consumenten aan FysioSport centra?
- III Toekomstige behoefte aan FysioSport-consultants en de invulling van de opleiding
- a. Hoe groot is de behoefte van (sport)fysiotherapeuten om zich te laten bijscholen tot FysioSport-consultant?
 - b. Is de huidige opleiding voor FysioSport-consultant adequaat voor een goed functioneren van de FysioSport centra?
- IV Hoe speelt FysioSport in op verschillende doelgroepen zoals werknemers, chronisch zieken, ouderen, sporters en gehandicapten?
- V Mogelijkheden van FysioSport voor bedrijven/Arbo-diensten
- a. Hoe kijken bedrijven/Arbo-diensten aan tegen FysioSport als onderdeel van gezondheidsmanagement (preventief) of als optie voor een A fit voor de job training" (reïntegratie programma)?
 - b. Hoe kan FysioSport optimaal worden ingezet in het kader van het NOC*NSF programma *Nederland in Beweging!* deelplan "Volwassenen/Werknemers"?

1.3 Werkwijze

Algemene voorbereiding

Ter algemene voorbereiding van het project is een literatuur- en documentenonderzoek uitgevoerd. Daarbij is in eerste instantie gebruik gemaakt van het eigen documentenbestand op het terrein van de sportgezondheidszorg. Deze informatie is aangevuld met gerichte literatuursearches en via de 'sneeuwbalmethode' uitgebreid.

Beantwoording vragen onder I

Voor het beantwoorden van de deelvragen onder I is met name gebruik gemaakt van de beschikbare informatie bij de NVFS en informatie van relevante sleutelfiguren.

Beantwoording vragen onder II

De eigenaars/beheerders van alle nu erkende FysioSport centra zijn schriftelijk benaderd. Daarbij is onder meer ingegaan op de taken en werkzaamheden van de consultants. Daarnaast is een beknopt onderzoek gehouden onder een steekproef van bezoekers van FysioSport centra om hun tevredenheid te peilen via een schriftelijke enquête.

Er is een enquête gehouden onder fitness-/sportgezondheidscentra in Nederland die zijn aangesloten bij Fit!Vak.

Ter aanvulling op de kwantitatieve informatie is een aantal expertinterviews gehouden met sleutelfiguren vanuit aangrenzende beroepsgroepen en werkvelden. Interviews zijn gehouden met o.a. VWS, SNS, NOC*NSF, Federatie voor SMA's, VSG, Ziektekostenverzekeraars, KNGF, Fit!Vak en NGS.

Beantwoording vragen onder III

Alle leden van de NVFS zijn schriftelijk benaderd (via de Nieuwsbrief van de NVFS) waarbij gevraagd is naar hun behoefte aan bijscholing tot FysioSport-consultant.

Door de NVFS is een evaluatie uitgevoerd onder de fysiotherapeuten die de opleiding tot FysioSport-consultant hebben gevolgd. De resultaten van deze evaluatie bieden de mogelijkheid de vragen over de adequaatheid van de opleiding te beantwoorden.

In de expertinterviews (onder II) is onder meer ingegaan op de opleidingseisen voor FysioSport-consultants en op de mogelijkheden om met een beperkter deel van de ontwikkelde onderwijs-modules te kunnen volstaan.

Beantwoording vragen onder IV

De betreffende informatie is verzameld tijdens het tevredenheidsonderzoek onder bezoekers van FysioSport centra.

Tevens is deze deelvraag beantwoord via het onderzoek onder de eigenaars/beheerders van FysioSport centra en via het onderzoek bij de FysioSport-consultants in opleiding.

Beantwoording vragen onder V

Ter beantwoording van deze vragen is een onderzoek uitgevoerd bij een steekproef van Arbeidsdiensten waarbij is nagegaan hoe zij aankijken tegen FysioSport als onderdeel van gezondheidsmanagement en reïntegratieprogramma. Daarnaast is in de expert interviews op dit onderwerp ingegaan.

2 FysioSport en de (opleiding tot) FysioSport-consultant

2.1 Inleiding

FysioSport is het aanbieden van preventieve, gezondheid bevorderende en gezondheid onderhoudende bewegingsprogramma's onder leiding van fysiotherapeuten (Sneep, 1996).

Hierin zijn de volgende taken te onderscheiden:

- Het ontwikkelen van bewegingsprogramma's gericht op preventie, gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding.
- Het afnemen van een fitheidstest, waarop het trainingsprogramma wordt gebaseerd.
- Het aanbieden van deze bewegingsprogramma's aan klanten gericht op preventie, gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding, waarbij tevens aandacht besteed wordt aan voorlichting en advisering.

In beginsel is FysioSport toegankelijk voor iedereen. Er wordt, behoudens relatieve contra-indicaties, geen drempel tot deelname opgeworpen. Alle deelnemers worden vooraf getest. Voor deze test is door de Universiteit Maastricht een protocol opgesteld. Voorafgaande aan de test(-en) wordt de deelnemer een intake afgenomen met het doel inzicht te krijgen in (mogelijke) pathologie.

Het standaard programma wordt veelal aangeboden in groepsverband. De groepsgrootte is onder meer afhankelijk van de beschikbare apparatuur en de beschikbare oefenruimte. Binnen de groep wordt door iedere deelnemer op individuele prestatie gericht getraind. Dit is mogelijk omdat, op basis van de intake en de test voor iedere deelnemer een individueel trainingsschema opgesteld wordt. Dit schema wordt uitgewerkt op een oefen-/trainingskaart. Indien sprake is van pathologie, wordt hiermee rekening gehouden bij het opstellen van het bewegingsprogramma.

Vorderingen in de training worden gemeten aan de hand van:

- de objectieve vorderingen weerspiegeld door de toename van belasting (af te meten aan de per apparaat in te stellen belasting al dan niet in combinatie met de tijdsduur);
- de subjectieve waarneming van de fysiotherapeut;
- de ervaringen van de klant (tevredenheid, fitter voelen, grotere actieradius).

Doelstellingen van FysioSport zijn: gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding.

Deze doelstellingen worden tijdens het FysioSport-programma vertaald. Afhankelijk van de uitkomst van de test(en) en de doelstellingen van de klant kunnen binnen het standaard concept FysioSport accenten worden gelegd op training van één of meerdere grondmotorische eigenschappen: kracht, uithoudingsvermogen, snelheid, coördinatie en lenigheid.

Preventie en adviezen worden tijdens FysioSport gegeven en hebben betrekking op het juiste gebruik van het houdings- en bewegingsapparaat tijdens het werk, huishouding, vrije tijd en sport.

Door de gehanteerde formule is FysioSport niet alleen geschikt voor gezonde mensen, maar bij uitstek geschikt voor mensen met stoornissen en/of beperkingen van het houdings- en bewegingsapparaat. Er wordt rekening gehouden met (de gevolgen van) stoornissen en/of beperkingen in het aangeboden bewegingsprogramma.

Het FysioSport-programma staat onder leiding van een fysiotherapeut. Kenmerkend voor de deskundigheid van de fysiotherapeut is de kennis van het houdings- en bewegingsapparaat in samenhang met pathofysiologie en het kunnen doseren van belasting bij een gegeven belastbaarheid van de klant.

FysioSport onderscheidt zich van andere aangeboden vormen van sport en/of fitness door het feit dat een fysiotherapeut de groep begeleidt. Genoemde fysiotherapeutische kennis in combinatie met genoemde minimale eisen staan garant voor het op *verantwoorde* wijze aanbieden van FysioSport.

FysioSport wordt aangeboden in 2 type centra:

- de kleinschalige centra annex een praktijk fysiotherapie in een kleinschalige bedrijfsruimte;
- in een fitnesscentrum annex sportschool.

De omgeving, waarin de fysiotherapeut FysioSport uitoefent is sterk bepalend voor de aard der werkzaamheden. In een kleinschalig instituut wordt standaard gewerkt in groepen al dan niet specifiek gericht op een specifieke doelstelling. Hierdoor komt meer accent te liggen op het groepsfenomeen, waarbinnen iedere klant individuele gerichte aandacht krijgt. In een fitnessinstituut is de fysiotherapeut één van de deskundigen met een specifieke taak bij het begeleiden van die klanten, waarbij sprake is van een specifieke hulpvraag. De begeleiding is specifiek individueel, de klant traint doorgaans niet in een groep.

2.2 De functie van FysioSport-consultant

De taken, de werkzaamheden en de uitvoering van concrete activiteiten van de FysioSport-consultant zijn geordend aan de hand van beschreven functies.

In de functie van FysioSport-consultant zijn de volgende taken te onderscheiden:

1. Ontwikkelen van bewegingsprogramma's gericht op preventie, gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding.
2. Aanbieden van bewegingsprogramma's aan klanten, gebaseerd op het trainen van het individueel fitheidniveau, bepaald door een af te nemen fitheidtest. Deze bewegingsprogramma's zijn gericht op preventie, gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding, waarbij tevens aandacht besteed wordt aan voorlichting en advisering.

3. Bedrijfsvoering.
4. Onderwijs.
5. Wetenschappelijk onderzoek.

Ad 1. Ontwikkelen van bewegingsprogramma's

Een van de taken van de FysioSport-consultant is het ontwikkelen van bewegingsprogramma's. Deze bewegingsprogramma's zijn gericht op preventie, gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding. Het op te stellen programma dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- gericht op preventie van gezondheidsrisico's;
- het realiseren van het bevorderen dan wel onderhouden van de gezondheid van de individuele deelnemer door voor iedere deelnemer een effectieve trainingsprikkel aan te bieden;
- geschiktheid voor de doelgroep, waarvoor het programma wordt ontwikkeld rekening houdend met de eventuele stoornissen en daaruit voortvloeiende beperkingen van de deelnemer(s);
- trainen van de grondmotorische eigenschappen kracht, uithoudingsvermogen, snelheid, coördinatie en lenigheid. Afhankelijk van de specifieke doelstelling van de deelnemer of specifieke groep kunnen accenten op één of meerdere grondmotorische eigenschappen worden gelegd;
- het bevatten van elementen van voorlichting en advisering. Voorlichting en advisering zijn gericht op preventie van gezondheidsrisico's, hebben raakvlakken met de dagelijkse activiteiten van de deelnemers en kunnen specifiek zijn voor bepaalde doelgroepen. Daarnaast kan voorlichting en advisering betrekking hebben op de sportbeoefening van de individuele deelnemer(-s) naast FysioSport;
- *uniform te zijn opgebouwd*: te weten:
 - fase 1: warming-up;
 - fase 2: training al dan niet uitgevoerd met behulp van fitnessapparatuur;
 - fase 3: cooling-down.
- rekening te houden met het aanbod van FysioSport in groepen, waarbij de aandacht van de FysioSport-consultant verdeeld moet worden over de groep en de individuele deelnemers in de groep;
- rekening te houden met randvoorwaarden als beschikbare ruimte, de gegeven tijd en de beschikbare apparatuur.

Ad 2. Aanbieden van bewegingsprogramma's

De taken van de FysioSport-consultant bij het aanbieden van bewegingsprogramma's, die voldoen aan de omschreven eisen, zijn te onderscheiden in:

- a. taken met betrekking tot de aspirant-deelnemers;
- b. taken met betrekking tot de deelnemers;
- c. taken met betrekking tot een programma-aanbod in groepsverband;
- d. taken met betrekking tot de evaluatie van de programma's.

Ad 2a. Taken met betrekking tot de aspirant-deelnemer omvatten:

- het beoordelen van de intake van de aspirant-deelnemer op mogelijke relatieve contra-indicaties voor FysioSport;
- het beoordelen van eventuele stoornissen of beperkingen van de aspirant-deelnemer, die relevant zijn voor een al dan niet aangepaste trainingsschema;
- het afnemen van de fitheidstest(-en);
- het beoordelen van het fitheidsniveau van de aspirant-deelnemer;
- het vaststellen van het deelnemersdoel van de aspirant-deelnemer;
- het bepalen van een individueel trainingsschema aan de hand van de uitgevoerde fitheidstest voor de aspirant deelnemer en het vastleggen van dit trainingsschema op de oefen-/ trainingskaart;
- het indelen van de aspirant-deelnemer in een geschikte groep.

Ad 2b. Taken met betrekking tot de deelnemers omvatten:

- het lesgeven, aanbieden van het FysioSport-programma;
- het realiseren van de beoogde doelstelling(-en) door middel van de programma's;
- het toezien op de juiste uitvoering van de oefenstof, waarbij gelet wordt op de juiste belasting bij de belastbaarheid van de klant; zonodig corrigeren van onjuiste uitvoering;
- het geven van voorlichting en adviezen waar dit toepasbaar is;
- het registreren van vorderingen als gevolg van de training of terugval van niveau al dan niet met behulp van hertesten en het zonodig aanpassen van het trainingsschema inclusief het vastleggen van dat aangepaste schema op de oefen-/trainingskaart;
- het in voorkomende gevallen optreden als vraagbaak bij mogelijke (fysieke) problemen;
- het toezien op de veiligheidsaspecten bij de bediening van de apparatuur.

Ad 2c. Taken met betrekking tot groepen omvatten:

- het lesgeven aan groepen op een didactische en methodisch verantwoorde en voor de groep plezierige wijze;
- het realiseren van specifieke doelstellingen ingeval van specifieke doelstellingen;
- het inspelen op signalen uit de groep;
- het oog hebben voor zowel de groep als de individuele deelnemer in relatie tot de opgesomde taken.

Ad 2d. Taken met betrekking tot de evaluatie van de programma's omvatten het in overleg met de deelnemers evalueren van:

- de wijze waarop de programma's zijn aangeboden;
- de inhoud van de programma's;
- het realiseren van beoogde doelstellingen;
- evalueren van de hertest resultaten.

Ad 3. Bedrijfsvoering

- a. bedrijfsruimte;
- b. apparatuur;
- c. organisatie en administratie;
- d. communicatie.

Ad 3a. Taken met betrekking tot de bedrijfsruimte omvatten:

- zorg dragen voor een doelmatige ruimte, waarin FysioSport tot zijn recht kan komen (voldoende vloeroppervlak om apparatuur te kunnen plaatsen en het geven van de overige oefenstof, goede toegankelijkheid voor alle deelnemers, faciliteiten, zoals douche- en kleedruimten);
- zorg dragen voor een goede hygiëne (voldoende licht en ventilatie, adequate schoonmaak en onderhoud, keuze van materiaal).

Ad 3b. Taken met betrekking tot apparatuur omvatten:

- op de hoogte zijn van de bedieningsvoorschriften van de apparatuur;
- op de hoogte zijn van de veiligheidsaspecten van de apparatuur;
- regelmatig controleren van apparatuur op veiligheid.

Ad 3c. Taken met betrekking tot organisatie en administratie omvatten:

- het organiseren van het werk, waaronder planning van testen en lessen;
- het registreren van nieuwe deelnemers en eventueel bijhouden van een wachtlijst;
- het bijhouden van resultaten op oefen-/trainingskaart;
- het uitvoeren van voorkomende werkzaamheden zoals telefoneren, informeren en dergelijke.

Hierbij speelt een rol dat FysioSport niet is ingebed in de reguliere gezondheidszorg en niet onder de daarvoor geldende wet- en regelgeving valt. Derhalve is een aantal werkzaamheden noodzakelijk, zoals: het voeren van een bedrijfsadministratie conform de daarvoor geldende regels en de daaruit voortvloeiende activiteiten, financieel management, marketing en personeelsmanagement.

Ad 3d. Taken met betrekking tot communicatie omvatten:

- promotionele taken;
- overleg met collegae fysiotherapeuten over het mogelijk gebruik maken van FysioSport door ex-patiënten van die fysiotherapeuten;
- overleg met andere FysioSport centra en fitnesscentra;
- overleg met Arbo-diensten, bedrijfsartsen, afdelingen P&O van organisaties in relatie tot de doelgroep werknemers;
- overleg met sportartsen en (sport-)diëtisten
- incidenteel met behandelend artsen.

Naast bovengenoemde meer extern gerichte communicatie is het eveneens een goede interne communicatie van belang bijvoorbeeld met collegae en andere binnen het centrum werkzame disciplines bij het ontwikkelen en uitvoeren van programma's.

Ad 4. Onderwijs

In de functie onderwijs betreft het met name het meewerken aan opleidingen ten behoeve van de beroepsgroep fysiotherapeuten dan wel sportfysiotherapeuten.

Ad 5. Wetenschappelijk onderzoek

De taken op dit terrein vanuit de FysioSport deskundigheid zijn:

- aanleveren van vraagstellingen op het gebied van wetenschappelijk onderzoek;
- opzetten en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de FysioSport, FysioSport in relatie tot fitness of sport;
- leveren van een bijdrage aan de evaluatie van FysioSport.

2.3 De inhoud van de opleiding tot FysioSport-consultant

De opleiding is opgebouwd uit een elftal modules. De inhoudelijke en praktische invulling wordt verzorgd door een grote diversiteit aan docenten (o.a. FysioSport-consultants, sportfysiotherapeuten, inspanningsfysiologen, sportartsen, cardiologen, bewegingswetenschappers en managementadviseurs).

Naast het volgen van de onderstaande modules dient iedere cursist 15 dagen stage te lopen bij een door de NVFS geaccrediteerde instelling (een erkend FysioSport centrum).

1. Wetenschap

In deze module leert men basisprincipes voor het omgaan met de computer, internet, het gebruik van relevante zoeksystemen en het verzamelen, verwerken en het kritisch lezen van wetenschappelijke literatuur.

2. Stoornissen en beperkingen

In deze module worden de anatomie en de pathologie van een aantal aandoeningen besproken. Daarnaast worden de specifieke testonderdelen voor de diverse aandoeningen in theorie en praktisch behandeld.

3. Sportgezondheidszorg

De wijze van afbakening en de specifieke kenmerken van de sportgezondheidszorg staan centraal in deze module. Tevens worden de productsoorten en de actoren in de sportgezondheidszorg besproken.

4. Testen en meten

De zin en onzin van het testen en meten van fitheid en gezondheid staan centraal.

5. Interpreteren van testen en meten

Het interpreteren van de uitkomsten van test en meetresultaten wordt behandeld. Als vervolg op module 4 wordt gekeken naar de consequenties van de testresultaten voor de opzet van een individueel- of groepsbewegingsprogramma. Er wordt inzicht verschaft in het aanpassen van de belasting op de geteste belastbaarheid van de cliënt.

6. Methodiek en didactiek

Methodiek en didactiek in relatie met training geven en het verzorgen van (gezondheids)voorlichting staat hier centraal. Op basis van een didactisch model worden praktische richtlijnen gegeven voor het verzorgen van een presentatie of training.

7. Bewegingsprogramma's voor specifieke doelgroepen

In deze module wordt een overzicht en een omschrijving gegeven van de interessante doelgroepen voor FysioSport-consultants. Wat zijn de specifieke eisen en voorwaarden die de diverse doelgroepen met zich meebrengen? Ook worden de mogelijkheden en beperkingen van FysioSport bij deze doelgroepen besproken. De specifieke doelgroepen zijn: jeugd, werknemers, 55-plussers, chronisch zieken (CARA, cardiovasculaire stoornissen) patiënten die herstellen na een voorste kruisbandletsel of kampen met rug en nekproblemen, inactieve of gezonde deelnemers met een specifieke vraagstelling (bijvoorbeeld afvallen of conditieverbetering).

8. Basic Life Support

In deze module wordt theoretisch inzicht gegeven in de volgende onderwerpen: pathofysiologie van circulatie- en ademhalingsstilstand, uitvoering uitwendige hartmassage en mond-op-mond beademing en het optreden bij noodsituaties in de werksituatie van de fysiotherapeut. Daarnaast worden enkele praktische vaardigheden geleerd, waaronder de stabiele zijligging en de handgreep van Rautek. Eveneens worden aanvullende technieken bij luchtwegproblematiek behandeld. Een en ander wordt aangevuld met diverse praktijk oefeningen.

9. Apparatuur en accommodatie

Welke systemen zijn beschikbaar als het gaat om fitnessapparatuur? De voor- en nadelen en mogelijkheden en beperkingen worden besproken. De diverse apparaten worden getoetst op hun prijs-kwaliteitverhouding. Men leert de diverse toestellen in te stellen, de juiste uitleg per toestel te geven en trainingsprincipes op deze toestellen uit te voeren. Naast de apparaten is er aandacht voor de rest van de accommodatie, de hygiënische eisen en bijvoorbeeld het inrichten van een ruimte naar de eisen volgens het keurmerk van het netwerk FysioSport.

10. PR en marketing

Aangezien dit terrein behoorlijk nieuw is voor veel fysiotherapeuten is in deze cursus ruim tijd ingeruimd voor een stuk bedrijfsvoering. FysioSport bestaat, in tegenstelling tot de reguliere fysiotherapie, op basis van het zelf werven van klanten in plaats van het op verwijzing doorgestuurd krijgen van patiënten. Daarom vraagt PR en Marketing, toegespitst op FysioSport, extra aandacht. Een marketingbeleid opzetten en uitvoeren, inzicht verschaffen in welke marketing

mogelijkheden er zijn en hoe deze mogelijkheden toegepast kunnen worden krijgen ruim de aandacht.

11. Management en ondernemingsplan

In deze modules wordt inzicht gegeven in de componenten van een ondernemingsplan en hoe men een eigen invulling aan kan geven. Module 10 en 11 vormen samen een blok van 6 dagen waarin uitgebreid kan worden ingegaan op alle aspecten van het ondernemingsplan. Er is dan ook ruim tijd en aandacht voor het gezamenlijk uitvoeren van een aantal opdrachten waar men in de dagelijkse praktijk direct profijt van kan hebben.

2.4 De evaluatie van de opleiding tot FysioSport-consultant

In opdracht van de Stuurgroep Opleidingen Sportfysiotherapie heeft de Hogeschool Utrecht een evaluatie uitgevoerd van de eerste cursus FysioSport-consultant. De belangrijkste resultaten hiervan worden hier gerapporteerd (Hogeschool Utrecht, 1998).

De evaluatie bestond uit een tweetal onderdelen:

- een evaluatie per specifieke module;
- een algemene inventarisatie van de knelpunten c.q. verbeterpunten.

In deze paragraaf zullen beide onderdelen kort worden belicht.

Modulespecifiek

De cursisten waren uiterst tevreden over de modules:

- *Sportgezondheidszorg;*
- *Management;*
- *PR & Marketing;*
- *Methodiek en didactiek.*

Men was in het algemeen minder te spreken over de module *Interpreteren van testen*. Deze module bevat te veel bekende stof. Bij de module *Bewegingsprogramma's voor speciale doelgroepen* vond men dat de docenten onvoldoende kennis hadden over het product FysioSport. Van de module *Stoornissen en beperkingen* vond men dat deze beter zou moeten worden afgestemd met de module *Bewegingsprogramma's voor speciale groepen*, het bevat nu nog te veel basisstof.

Algemeen

Er is behoorlijk veel kritiek van de deelnemers aan de opleiding tot FysioSport-consultant. De belangrijkste reden hiervoor is dat het product FysioSport (nog) onvoldoende is omschreven. Het opleidingsinstituut diende een opleidingsproduct te ontwikkelen terwijl de functie waarvoor wordt opgeleid nog niet helder is omschreven.

- Er is voorgesteld om de opleiding tot FysioSport-consultant te splitsen in drie aparte delen (parallel aan drie functies die binnen FysioSport benoemd zouden moeten worden):
- Senior FysioSport-consultant;
- FysioSport-consultant;
- FysioSport-trainingsbegeleider.
- In hoofdstuk 7 wordt nader op deze problematiek ingegaan.

3 FysioSport centra

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een schets gepresenteerd van de FysioSport centra in Nederland. Ten behoeve van deze schets zijn alle 94 FysioSport centra in Nederland benaderd met een schriftelijke vragenlijst. De respons op deze enquête is 62% (58 centra), hetgeen de mogelijkheid biedt een goede beschrijving van de FysioSport centra te geven.

In de vragenlijst is onder meer ingegaan op: het aantal in de centra werkzame FysioSport-consultants en andere disciplines, het aantal ingeschrevenen in 1996 en 1997, de taken die worden uitgevoerd, de doelgroepen, samenwerking en financiering. Op deze onderwerpen wordt in de volgende paragrafen ingegaan.

3.2 Personele bezetting van de FysioSport centra

Bij ruim een kwart van de centra is er een gediplomeerde FysioSport-consultant in dienst en 2 centra hebben zelfs twee respectievelijk drie consultants in dienst. Hun dienstverband is in de helft van de gevallen 1.0 fte (40 uur), bij de overige centra varieerde het dienstverband van 2 tot 20 uur.

Bij 30% van de centra is één consultant in opleiding in dienst en bij één centrum zelfs twee. Bij ongeveer eenderde van deze centra bedraagt het dienstverband 1.0 fte.

In plaats van en/of naast FysioSport-consultants (i.o.) hebben FysioSport centra ook dikwijls een sportfysiotherapeut in dienst (tabel 3.1). Ook zijn er FysioSport centra waar een reguliere fysiotherapeut werkzaam is. Andere disciplines die te vinden zijn binnen FysioSport centra zijn ALO'ers (23%), CIO's (19%) en bewegingswetenschappers (9%).

Tabel 3.1 Disciplines werkzaam binnen de FysioSport centra, in percentage van het totaal aantal FysioSport centra (n=58)

Discipline	%
FysioSport-consultant	28
FysioSport-consultant i.o.	30
Sportfysiotherapeut	54
Fysiotherapeut	60
Bewegingswetenschapper	9
ALO'er	23
CIO's	19

De meerderheid van de FysioSport centra is tevreden over de disciplines die binnen hun centra werkzaam zijn. Meer dan driekwart (78%) geeft aan geen behoefte te hebben aan verdere specifieke deskundigheden.

3.3 Omvang centra

In de schriftelijke enquête is gevraagd het aantal leden weer te geven over de jaren 1996 en 1997. Uit de gegevens die in tabel 3.2 worden weergegeven blijkt dat in 1997 26% van de centra meer dan 500 deelnemers per jaar heeft. Van 1996 naar 1997 stijgt dit percentage echter wel van 18% naar 26%. Ook neemt in de loop van deze beide jaren het aantal centra met minder dan 100 deelnemers af. Er lijkt dus sprake te zijn van een flinke groei van het aantal deelnemers. Ook uit het feit dat een aantal centra nog niet in staat is aantallen deelnemers over 1996 en 1997 weer te geven blijkt dat een aantal centra nog duidelijk in een startfase verkeert.

Tabel 3.2 Het totaal aantal deelnemers per centrum per jaar in 1996 en 1997, in percentage van het aantal centra dat het aantal deelnemers kon weergeven (tussen haakjes)

Aantal leden	1996	1997
tot 100	27	12
100-199	29	32
200-499	27	30
500-999	9	16
1000 +	9	10
	100% (n=45)	100% (n=45)

3.4 Taken die in FysioSport centra worden uitgevoerd

In tabel 3.3 wordt het percentage FysioSport centra weergegeven dat heeft aangegeven de onderscheiden taken uit te voeren. Zoals blijkt geldt voor praktisch alle centra dat het uitvoeren van bewegingsprogramma's, het uitvoeren van de intake en het testen en meten van de deelnemers wordt uitgevoerd. Bewegingsadvisering wordt uitgevoerd door 88% van de centra en het ontwikkelen van bewegingsprogramma's door 81% van de centra.

Tabel 3.3 De door de FysioSport centra uitgevoerde taken, in percentage van het totaal aantal centra (n=58)

Taken FysioSport centra	FysioSport centra in %
intake	95
testen en meten	95
ontwikkelen bewegingsprogramma's	81
uitvoeren bewegingsprogramma's	97
bewegingsadvisering	88

3.5 Doelgroepen FysioSport centra

De doelgroepen waarop de FysioSport centra zich richten worden weergegeven in tabel 3.4.

Uit deze tabel komt naar voren dat chronisch zieken, gehandicapten en ouderen de meestgenoemde doelgroepen vormen. Ook de werknemers en mensen met een handicap worden frequent genoemd. Jeugd wordt in veel mindere mate genoemd. Echter eveneens een aanzienlijk deel van de FysioSport centra geeft eveneens aan zich te richten op de algemene bevolking.

Een specifieke doelgroep vormen zoals duidelijk naar voren komt, chronisch zieken. In de enquête is daarom apart ingegaan op de vraag op welke chronische aandoeningen de centra zich richten. Deze gegevens worden in tabel 3.5 weergegeven. Veelgenoemde chronische aandoeningen waarop centra zich richten zijn rugklachten, overgewicht, hart- en vaatziekten, CARA en reuma. Opvallend is het feit dat slechts 28% van de centra aandacht besteedt aan groepen patiënten met diabetes mellitus. Osteoporose wordt in het geheel niet genoemd, terwijl dit aandoeningen zijn waarvan in de literatuur wordt aangegeven dat lichamelijke activiteit positieve effecten kan hebben.

Tabel 3.4 De doelgroepen waarop FysioSport centra zich richten (in percentage van het totaal aantal centra (n=58))

Doelgroepen	FysioSport centra (in %)
algemene bevolking	93
jeugd	47
werknemers	76
ouderen	85
mensen met een handicap	76
chronisch zieken	95

Tabel 3.5 Chronische aandoeningen waarop de FysioSport centra zich richten (in percentage van het totaal aantal centra (n=58))

Chronische aandoeningen	FysioSport centra (in %)
rugklachten	91
overgewicht	81
hart- en vaatziekten	71
CARA	67
reuma	67
diabetes mellitus	28

3.6 Samenwerking met andere disciplines

In tabel 3.6 wordt in volgorde van frequentie weergegeven met welke andere disciplines de FysioSport centra samenwerken. Zoals blijkt werken de meeste centra samen met huisartsen en specialisten. Iets meer dan de helft van de centra werkt samen met (sport)fysiotherapeuten. De overige disciplines worden door eenderde of minder van de centra genoemd.

Tabel 3.6 De samenwerking van FysioSport centra met andere disciplines, in percentage van het totaal aantal centra (n=58)

Discipline	% in FysioSport centra in volgorde van frequentie
huisartsen	86
specialisten	59
(sport)fysiotherapeuten	53
ziekenhuis	35
sportartsen	31
diëtisten	28
fitnesscentrum	22
sportmasseurs	19
sportmedisch adviescentrum	17

3.7 Samenwerking binnen koepelorganisaties

In tabel 3.7 wordt een overzicht gegeven van de landelijke netwerken waar FysioSport centra deel van uitmaken. Zoals blijkt maken praktisch alle centra deel uit van FysioSport en Fit!Vak en in iets mindere mate van de KNGF en NVFS. Slechts één FysioSport centrum is aangesloten bij de VES, terwijl een negental centra nog is aangesloten bij een andere organisatie/netwerk.

Tabel 3.7 De samenwerking van FysioSport centra in koepelorganisaties

Koepelorganisaties	FysioSport centra in volgorde van frequentie
FysioSport	97
Fit!Vak	97
KNGF	91
NVFS	86
VES	2
Anders	16

3.8 Financiële bijdragen

Over het algemeen komen de kosten van deelname aan FysioSport grotendeels voor eigen rekening van de deelnemers. Circa tweederde van de centra geeft echter aan eveneens uit andere bronnen dan van de deelnemers een financiële bijdrage te ontvangen. In de meeste gevallen betreft dit bijdragen van bedrijven (genoemd door 52% van de centra) en/of door Arbo-diensten (genoemd door 10% van de centra).

Daarnaast is bekend dat één ziektekostenverzekering (inmiddels twee) FysioSport in het aanvullende pakket heeft opgenomen. Dat komt tot uitdrukking in het gegeven dat deelnemers van een tiental centra aangeven bijdragen van een ziektekostenverzekering te ontvangen.

3.9 Samenvatting en conclusies

In dit hoofdstuk is een schets gegeven van de FysioSport centra in Nederland. Bij ruim een kwart van de centra is er een gediplomeerde FysioSport-consultant in dienst en bij 30% van de centra is één consultant in opleiding in dienst. In plaats van en/of naast FysioSport-consultants (i.o.) hebben FysioSport centra ook dikwijls een sportfysiotherapeut in dienst en/of een ALO'er, CIO's'er of bewegingswetenschapper.

Het aantal centra met minder dan 100 leden lijkt af te nemen en het aantal centra met meer dan 500 deelnemers toe te nemen. Hieruit kan een groei van FysioSport in Nederland worden afgeleid.

Alle centra voeren bewegingsprogramma's uit, tevens voeren ze intake en testen en meten uit van de deelnemers. De meerderheid van de centra voert bovendien bewegingsadvisering uit en ontwikkelt zelf bewegingsprogramma's.

De doelgroepen waarop de centra zich vooral richten zijn ouderen, mensen met een chronische aandoening en gehandicapten. Veelgenoemde chronische aandoeningen waarop centra zich richten zijn rugklachten, overgewicht, hart- en vaatziekten, CARA en reuma. Eveneens wordt aandacht gericht op werknemers.

De meeste centra werken samen met huisartsen en specialisten en iets meer dan de helft van de centra werkt samen met (sport)fysiotherapeuten. De kosten voor deelname komen hoofdzakelijk voor eigen rekening van de deelnemers. Echter daarnaast dragen ook bedrijven en zorgverzekeraars bij in de kosten.

4 Tevredenheid en ervaringen van deelnemers met FysioSport

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de mening van deelnemers aan FysioSport bewegingsprogramma's. Ingegaan wordt op enkele achtergrondkenmerken van de deelnemers, de motieven om aan FysioSport deel te nemen, de tevredenheid met een aantal verschillende aspecten van de FysioSport en de wensen met betrekking tot de reisafstand en de kosten.

Voor dit deel van het onderzoek zijn 280 vragenlijsten verspreid onder deelnemers aan FysioSport. De vragenlijsten zijn verspreid door 26 fysiotherapeuten die het theoretisch gedeelte van de opleiding tot FysioSport-consultant met succes hebben afgerond. De respons bedraagt 52% (145), hetgeen acceptabel is.

4.2 Profiel van de deelnemers die hebben meegewerkt

Wat betreft het geslacht van de deelnemers blijkt dat 62% van de respondenten vrouw is en 38% man.

De gemiddelde leeftijd ligt rond de veertig jaar en varieert van 25-75 jaar. In enkele gevallen nemen ook kinderen aan de FysioSport deel. Het betreft hierbij kinderen die met rugklachten respectievelijk hartklachten door de fysiotherapeut respectievelijk huisarts naar FysioSport zijn doorverwezen.

Wat betreft de doordeweekse activiteiten van de deelnemers blijkt de helft van de deelnemers te werken en is 20% huisvrouw/huisman. Het opleidingsniveau van de deelnemers ligt vrij hoog. Bijna de helft van de deelnemers heeft een opleiding op VWO, HBO of universitair niveau.

4.3 Redenen FysioSport te bezoeken

De redenen om een FysioSport centrum te bezoeken worden weergegeven in tabel 4.1. Het meest frequent wordt door de deelnemers het verbeteren van de fitheid genoemd (59%). In de tweede plaats vormen gezondheidsklachten een reden om het centrum te bezoeken. De gezondheidsklachten bestaan vooral uit verschillende chronische aandoeningen. In tabel 4.2 wordt aangegeven welke aandoeningen daarbij het meest zijn genoemd: het betreft met name rugklachten; ook hebben bezoekers dikwijls te kampen met klachten aan het bewegingsapparaat en overgewicht.

Een aantal deelnemers noemt een advies van fysiotherapeut en/of huisarts als reden om FysioSport te bezoeken. Vertrouwen in de kwaliteit van het centrum vormt voor 28% van de deelnemers een reden om deel te nemen aan FysioSport.

Tabel 4.1 Redenen voor bezoek aan FysioSport centrum, in percentage van alle bezoekers (n=145) in volgorde van frequentie

Reden bezoek	Bezoekers (%)
verbeteren fitheid	59
problemen met gezondheid	46
vertrouwen in kwaliteit centrum	28
advies fysiotherapeut	23
advies huisarts	11
door anderen geadviseerd	4
Totaal	171%

Tabel 4.2 Gezondheidsklachten van bezoekers aan FysioSport centra, in percentage van alle bezoekers met gezondheidsproblemen (n=67) in volgorde van frequentie

Problemen met gezondheid	Bezoekers (%)
rugklachten	85
aandoening aan bewegingsapparaat	31
overgewicht	28
hart- en vaatziekte	13
CARA	7
diabetes mellitus	4
reuma	1
Totaal	169%

Ongeveer de helft van de respondenten is al meer dan een jaar actief in het centrum (51%). Ruim tweederde van de respondenten is al meer dan een half jaar actief. Van de respondenten geeft ruim tweederde deel aan het centrum eenmaal per week te bezoeken. De overigen bezoeken het centrum twee maal per week of meer.

4.4 Tevredenheid met de kwaliteit van de FysioSport

In tabellen 4.3 - 4.7 wordt een overzicht gegeven van de beantwoording van vragen van de deelnemers aan FysioSport over de kwaliteit wat betreft: begeleiding, accommodatie, bewegingsprogramma's, apparatuur en organisatie/bereikbaarheid.

Tabel 4.3 Kwaliteit van de begeleiding in FysioSport centra (zeer goed ++ tot zeer slecht --) in percentage van alle bezoekers (n=145)

Kwaliteit	Zeet goed				Zeet slecht
	++	+	+/-	-	
vakbekwaamheid	66	32	2		
informatieverstrekking	55	37	6	2	
adviezen	55	39	4	2	
persoonlijke aandacht	53	38	8	1	

De kwaliteit van de begeleiding door FysioSport wordt door de deelnemers over de hele lijn uiterst positief beoordeeld. Met name de vakbekwaamheid scoort heel hoog. Ook over de informatieverstrekking, het verstrekken van adviezen en de persoonlijke aandacht zijn de deelnemers aan FysioSport praktisch unaniem zeer tevreden.

Tabel 4.4 Kwaliteit van de FysioSport accommodatie (zeer goed ++ tot zeer slecht --) in percentage van alle bezoekers (n=145)

Kwaliteit	Zeet goed				Zeet slecht
	++	+	+/-	-	
trainingsruimte: grootte	41	41	16	2	
trainingsruimte: licht/ventilatie	41	34	15	6	4
kleedruimte	34	39	22	4	1
doucheruimte	36	37	19	6	2
hygiëne	46	41	11	2	

De mening over de kwaliteit van de FysioSport accommodaties is wat gematigdër positief. Een kwart van de deelnemers beoordeelt de kwaliteit van de accommodaties redelijk tot slecht. Met name de kleed- en doucheruimten en licht/ventilatie van de trainingsruimten laat in een aantal gevallen te wensen over.

Tabel 4.5 Kwaliteit van de bewegingsprogramma's van FysioSport centra (zeer goed ++ tot zeer slecht --) in percentage van alle bezoekers (n=145)

Kwaliteit	Zeet goed				--
	++	+	+/-	-	
duidelijk	62	36	2		
prettig	60	39	1		
effect op conditie	48	41	11		
effect op fitheid	48	43	9		

De kwaliteit van de bewegingsprogramma's staat naar de mening van de deelnemers aan FysioSport op een hoog niveau. De programma's worden met name als duidelijk en prettig ervaren. Ook wordt door bijna alle deelnemers een positief effect op de conditie en fitheid gerapporteerd.

Tabel 4.6 Kwaliteit van de **apparatuur** in FysioSport centra (zeer goed ++ tot zeer slecht --) in percentage van alle bezoekers (n=145)

Kwaliteit	Zeet goed				
	++	+	+/-	-	--
diversiteit van apparaten	63	30	7		
bedieningsgemak	52	40	6	2	
veiligheid	60	37	3		
onderhoud	51	37	10	2	

De kwaliteit van de apparatuur in de FysioSport centra wordt door de deelnemers van FysioSport als (zeer) goed ervaren. Met name de diversiteit aan apparaten en de veiligheid scoren heel positief. Het bedieningsgemak en het onderhoud worden ook als (zeer) goed ervaren. Een enkeling lijkt hier echter enige moeite mee te hebben.

Tabel 4.7 Kwaliteit van de **organisatie en bereikbaarheid** in FysioSport centra (zeer goed ++ tot zeer slecht --) in percentage van alle bezoekers (n=145)

Kwaliteit	Zeet goed				
	++	+	+/-	-	--
openingstijden	57	34	4	4	1
intake	71	26	3		
planning/uitvoering testen	55	37	8		
planning/uitvoering lessen	56	38	6		
bijhouden resultaten op kaart	38	36	16	6	3
telefonische bereikbaarheid	51	40	7		2

De kwaliteit van de organisatie en bereikbaarheid scoort uiterst goed wat betreft de intake. Eveneens de openingstijden, de planning/uitvoering van de testen en lessen en de telefonische bereikbaarheid scoren goed. De meeste kritische kanttekeningen worden geplaatst bij het bijhouden van de resultaten op kaart. In een kwart van de gevallen levert dat een beoordeling slecht tot redelijk op.

Concluderend kan worden gesteld dat over het geheel genomen de deelnemers aan FysioSport uiterst positief over FysioSport zijn. Met name wat betreft de begeleiding, het bewegingsprogramma en de apparatuur is 90% of meer van de deelnemers van mening dat dit goed of zeer goed is. De meeste negatieve reacties doen zich voor wat betreft de accommodatie en de organisatie. Het is duidelijk dat in een aantal centra die zaken nog beter dienen te worden aangepakt.

4.5 De wenselijke afstand naar de FysioSport centra

Naast de bereikbaarheid in de zin van telefonische bereikbaarheid speelt voor een aantal mensen eveneens de afstand tot het FysioSport centrum een rol. Aan de deelnemers is gevraagd naar de maximaal wenselijke afstand tot het centrum. De resultaten van die vraag worden in tabel 4.8 weergegeven.

Tabel 4.8 De maximale wenselijke afstand tot het FysioSport centrum in kilometers (in percentage van alle respondenten (n=145))

Aantal kilometers	%
hooguit 1	8
1 – 2	23
3 – 5	38
5 – 10	26
meer dan 10	5

Zoals blijkt vinden vrijwel alle bezoekers het belangrijk tot zeer belangrijk dat het FysioSport centrum in de buurt is gevestigd. Tweederde van de respondenten vindt een maximale afstand van vijf kilometer tot het centrum acceptabel, voor de overigen is een afstand van 5 kilometer of meer geen bezwaar.

4.6 Kosten

In het algemeen moeten de kosten door de deelnemer zelf worden gedragen. Slechts 7% van de respondenten krijgt een (aanvullende) tegemoetkoming in de kosten, dat was in de helft van de gevallen van de ziektekostenverzekeraar en in de helft van de gevallen van de werkgever. De meerderheid van de respondenten (78%) is van mening dat de kosten (mede) door de ziektekostenverzekeraar vergoed zouden moeten worden. Ruim tweederde van de respondenten (68%) geeft te kennen bereid te zijn om een aanvullende verzekering af te sluiten als deelname aan FysioSport daarbinnen vergoed zou worden.

4.7 Samenvatting en conclusies

In dit hoofdstuk is gekeken naar de deelnemers van FysioSport, naar hun meningen en ervaringen. Ruim tweederde van de respondenten is al meer dan een half jaar actief en ongeveer de helft van de respondenten is zelfs al meer dan een jaar actief in het centrum.

De belangrijkste redenen voor het bezoek aan FysioSport centra zijn: 'het verbeteren van de fitheid' en 'gezondheidsklachten'. De gezondheidsklachten bestaan vooral uit verschillende

chronische aandoeningen, met name rugklachten en klachten aan het bewegingsapparaat en overgewicht

De FysioSport deelnemers zijn in het algemeen uiterst positief. In het bijzonder worden de vakbekwaamheid, de duidelijkheid en prettigheid van de programma's en de intake positief gewaardeerd. Vooral de accommodatie en de organisatie worden als minder goed beoordeeld. Bezoekers van FysioSport centra vinden het belangrijk tot zeer belangrijk dat het FysioSport centrum in de buurt is gevestigd. Een maximale afstand van vijf kilometer tot het centrum wordt in het algemeen acceptabel geacht.

De kosten moeten meestal door de deelnemer zelf worden gedragen. De meerderheid van de respondenten is van mening dat de kosten (mede) door de ziektekostenverzekeraar vergoed zouden moeten worden. Ruim tweederde van de respondenten geeft te kennen bereid te zijn om een aanvullende verzekering af te sluiten als deelname aan Fysio-Sport daarbinnen vergoed zou worden.

5 Mening en ervaringen van arbo-diensten met FysioSport

5.1 Inleiding

Om inzicht te krijgen in de meningen en ervaringen van Arbo-diensten met FysioSport zijn in totaal 72 brieven met folders verstuurd naar (uitsluitend gecertificeerde) Arbo-diensten. De brief is gericht aan de bedrijfsarts van het hoofdkantoor van de betreffende Arbo-dienst.

In juni 1998 zijn deze aangeschreven Arbo-diensten telefonisch benaderd met de vraag of ze mee willen werken aan dit onderzoek middels een korte telefonische enquête. De respons hierop is 33%, namelijk 24 Arbo-diensten hebben hun medewerking verleend. Over de non-respons is het volgende bekend:

- van 1 Arbo-dienst was geen contactpersoon bekend;
- bij 12 Arbo-diensten was de contactpersoon na herhaalde belpogingen niet bereikbaar;
- bij 11 Arbo-diensten is de folder niet aangekomen of niet te traceren binnen het bedrijf vanwege personele mutaties;
- 24 Arbo-diensten weigerden mee te doen, vanwege tijdgebrek, desinteresse, overvraagd zijn, lopende contacten met andere organisaties op dit terrein (Stichting Step, Fysergo).

5.2 Profiel van de geïnterviewde Arbo-diensten

Van de 24 geïnterviewde Arbo-diensten zijn er elf te bestempelen als klein en hebben 20 of minder medewerkers in dienst. Tien Arbo-diensten zijn middelgroot en drie Arbo-diensten zijn groot met respectievelijk 250, 250 en 430 medewerkers in dienst.

Ook wat betreft het aantal vestigingen komt het verschil in omvang naar voren: 15 Arbo-diensten hebben slechts een of twee vestigingen en er zijn twee Arbo-diensten die respectievelijk 20 en 60 vestigingen hebben.

Het merendeel van de geïnterviewden is bedrijfsarts, namelijk 16 van de 24. Van deze bedrijfsartsen zijn er negen tevens directeur/manager/kwaliteitsmanager. De overige acht geïnterviewden zijn directeur (2, echter niet bedrijfsarts), kwaliteitsmanager/ergonoom (2), arbeidshygiënist/veiligheidskundige (2) en bedrijfsverpleegkundige (2).

Op de vraag of zij wel eens werknemers adviseren om trainingen te volgen ter verhoging van de fysieke belastbaarheid (al dan niet in het kader van reïntegratie) antwoorden tien respondenten (42%) dat dat vaak gebeurt, 13 (54%) dat dat soms voorkomt en één (4%) dat het niet gebeurt.

5.3 Bekendheid met FysioSport

Van de respondenten zijn er 17 (71%) niet bekend met FysioSport centra vóórdat ze de folder over FysioSport ontvingen. Zeven (29%) respondenten kennen FysioSport centra wel. Drie Arbo-diensten zeggen wel eens werknemers geadviseerd te hebben om een bewegingsprogramma bij FysioSport te volgen (één van hen had een samenwerkingsverband met FysioSport). Het advies heeft bij alle drie tot doel om rug- en andere klachten te verminderen en tevens houdingen en bewegingen te verbeteren en reïntegratie te bevorderen. Twee van die drie beoordeelden hun ervaring met FysioSport als positief. Een plaatste de opmerking dat de commercie een te grote rol speelt bij de fysiotherapeuten.

5.4 Advies/verwijzing naar FysioSport

Alle 24 respondenten geven aan dat ze werknemers met klachten van het houdings- en bewe-gingsapparaat doorverwezen naar andere hulpverleners dan FysioSport (bijvoorbeeld: specialist, huisarts, fysiotherapeut). Ter aanvulling op deze voorbeelden zijn genoemd: Mensendieck- en Caesartherapie en RugAdviesCentrum.

Vervolgens is gevraagd of de respondenten, gegeven de informatie over FysioSport centra, nu zouden overwegen werknemers FysioSport te adviseren. Hierop antwoorden slechts vijf (21%) respondenten bevestigend, elf respondenten (46%) antwoorden ontkennend, twee hebben al contacten met FysioSport en zes weten het niet.

Degenen die wel FysioSport willen gaan adviseren zeggen er wel vertrouwen in te hebben, den-ken dat het preventief zal werken, reïntegratiebevorderend en vinden het vooral op individueel niveau zinnig.

De elf respondenten die FysioSport niet willen gaan adviseren geven de volgende redenen:

- Zij hebben óf zelf óf met anderen al iets lopen of ontwikkeld (Sana Sport, Fysergo, Stichting Step).
- Zij vinden dat training en reïntegratie in de eerste lijn thuishoren.
- Zij vinden niets vernieuwend aan dit concept, dat bovendien door de werkgever betaald zou moeten worden (terwijl normaal gesproken de vergoeding van een fysiotherapie behandeling via de huisarts verloopt).

Hun gevraagde oordeel over FysioSport is als volgt: zeven respondenten (29%) schatten in dat FysioSport centra deskundig of zeer deskundig zijn, zes respondenten (25%) vinden hen matig tot onvoldoende deskundig en elf (46%) weten het niet.

5.5 Interesse en mogelijkheden voor FysioSport

Meer dan de helft (58%) van de respondenten vindt het interessant tot heel interessant wat FysioSport te bieden heeft. Een paar (5%) vinden het niet of matig interessant, twee weten het niet en drie hebben een andere mening. Het meest interessant wordt FysioSport gevonden indien het een aanvullend product voor Arbo-diensten kan zijn. Daarbij wordt wel opgemerkt dat er een vergoeding moet komen, omdat werknemers er anders niet vrijwillig heen gaan. Degenen die het niet interessant vinden, zijn die mening vooral toegedaan in vergelijking met wat er al bestaat. Degenen die een andere mening hebben vinden eigenlijk dat mensen sowieso meer preventief moeten bewegen. Bovendien wachten ze af hoe FysioSport zich verder ontwikkelt en hoe ze daarover communiceren met de Arbo-diensten.

Bijna driekwart van de respondenten (71%) ziet FysioSport als een goede mogelijkheid om meer bewegen te stimuleren bij werknemers, en bijna alle respondenten (96%) zien dit zelfs als mogelijkheid om de reïntegratie van werknemers met klachten van het houdings- en bewegingsapparaat te bevorderen.

5.6 Randvoorwaarden toegankelijkheid

De helft van de respondenten vindt dat, wil FysioSport aantrekkelijk zijn, dat het in het (collectief) verzekeringspakket opgenomen moet worden. Ook moet de bereikbaarheid van de FysioSport centra nog verbeteren. De maximale afstand die een cliënt moet afleggen naar een FysioSport centrum wil het nog aantrekkelijk blijven, is volgens de helft van de respondenten tussen de 5 en 10 kilometer (29% zegt minder dan 5 km, 13% tussen de 10 en 20 km). Die afstand moet volgens 46% van de respondenten zowel gerekend vanaf het werk- als vanaf het woonadres van de cliënt zijn (17% denkt vanaf zijn werkadres, 29% vanaf zijn woonadres).

5.7 Wenselijke informatie vanuit Arbo-diensten

De helft van de respondenten zegt dat hun Arbo-dienst meer informatie zou willen ontvangen over FysioSport. Daarbij gaat het om de volgende soort informatie:

- vestigingen;
- kosten;
- inhoudelijk over programma's;
- voor wie het geschikt is;
- opleidingsniveaus van medewerkers van de FysioSport centra;
- eventuele wachttijden;
- ontwikkelingen op dit terrein;
- bewijsvoering voor doeltreffendheid en doelmatigheid (voor reïntegratie);
- samenwerking met ziektekostenverzekeraars.

Drie respondenten hebben nog een aanvullende opmerking/vraag gesteld. De vraag is of FysioSport ook op de werkplek zelf plaatsvindt (of kan plaatsvinden) of bij grotere instellingen in de betreffende instelling. Eén van de opmerkingen is dat dit het (zakelijke) antwoord is van fysiotherapeuten om mee te draaien op de markt. Een andere opmerking is dat FysioSport (te) los staat van bedrijven en meer gekoppeld zou moeten worden aan werkzaamheden van mensen (ook sport en werk).

5.8 Samenvatting en conclusies

De respons van het onderzoek onder Arbo-diensten is vrij laag, maar is, gezien de ervaringen in ander onderzoek met Arbo-diensten, redelijk te noemen. Het is immers niet een interview geweest met een willekeurige medewerker van een of ander (bij-)kantoor van een willekeurige Arbo-dienst. Het ging hier voornamelijk om de directeuren/managers/bedrijfsartsen van uitsluitend gecertificeerde Arbo-diensten. Daardoor is het onderzoek weliswaar niet representatief voor alle Arbo-diensten, maar heeft het desondanks redelijke zeggenschap/uitstraling.

De bekendheid met FysioSport is niet groot; slechts zeven geïnterviewden (29%) kennen een FysioSport centrum, waarvan er slechts 3 werkelijk ervaring hebben met FysioSport. Dit betekent dat er meer bekendheid gegeven zou moeten worden aan het bestaan van FysioSport centra en wat ze voor Arbo-diensten kunnen betekenen. Een folder alleen is daartoe niet toereikend, gegeven het feit dat ook na ontvangst van de in dit onderzoek meegestuurde folder slechts 5 respondenten (21%) zeggen daardoor te zullen overwegen om werknemers FysioSport te gaan adviseren. De meeste houden vast aan bestaande andere contacten die ze al hebben op dit terrein.

Een beetje tegenstrijdig met het voorgaande is dat toch de meerderheid van de respondenten van mening is dat FysioSport een interessant aanbod heeft, dat een goede aanvulling kan zijn op de Arbo-dienst. Bijna allemaal zien ze FysioSport vooral als goede mogelijkheid om de reïntegratie van werknemers te bevorderen, naast het stimuleren van meer bewegen. Een van de voorwaarden die door de helft van de respondenten gesteld wordt is dat FysioSport in het verzekeringspakket opgenomen zou moeten worden. En de afstand voor de cliënt tot een FysioSport centrum zou niet meer moeten zijn dan 5 tot 10 kilometer (vanaf woon en werkadres).

Kortom, de Arbo-diensten zouden beter geïnformeerd moeten worden over FysioSport betreffende de vestigingen, kosten, aanbod van programma's, doel en doelgroepen, wachttijden, deskundigheid en kwaliteit van de begeleiding.

6 FysioSport - toekomstperspectief

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de meningen van vertegenwoordigers van verschillende aangrenzende disciplines met betrekking tot FysioSport (sleutelpersonen). Er zijn interviews gehouden met vertegenwoordigers van de sportmedische adviescentra (SMA), de Vereniging voor Sportgeneeskunde (VSG), Fit!Vak, het Nederlands Genootschap voor Sportmassage (NGS), ziektekostenverzekeraars en beleidsmedewerkers van diverse organisaties. Er is naar de mening van betreffende sleutelpersonen gevraagd over tal van onderwerpen die het werkterrein van FysioSport betreffen zoals het gewenste aantal FysioSport centra in Nederland, de kwaliteitscriteria voor FysioSport, de opleiding, e.d.

In paragraaf 6.3 wordt ingegaan op de respons op een mailing aan fitnesscentra en sportscholen die zijn aangesloten bij Fit!Vak.

In paragraaf 6.5 wordt ingegaan op een behoeftepeiling onder NVFS leden.

Het hoofdstuk zal worden afgesloten met een sterkte/zwakte analyse van FysioSport en enkele algemene conclusies.

In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op een aantal aspecten dat in de interviews met de sleutelpersonen is besproken.

6.2 Toegevoegde waarde van FysioSport

Naar de mening van de sleutelpersonen is de belangrijkste toegevoegde waarde van FysioSport de kennis van de FysioSport-consultant met betrekking tot de pathologie en het vertalen van die kennis in op maat gesneden bewegingsprogramma's. De belangrijkste producten van FysioSport zijn daarbij:

- onderhouden en bevorderen van gezondheid en fitheid;
- programma's in het kader van revalidatie en reïntegratie;
- programma's voor chronisch zieken;
- programma's ten behoeve van het houdings- en bewegingsapparaat;
- training en revalidatie bij letselproblematiek.

6.3 Samenwerking/afstemming/fusies e.d.

De verwachting is dat er tussen de diverse partijen zoals Fit!Vak en FysioSport een steeds intensievere samenwerking zal ontstaan. Door samenwerking en fusering zal het netwerk van FysioSport versneld kunnen worden uitgebreid en zal ongewenste concurrentie kunnen worden voorkomen. Afstemming met aangrenzende werksoorten zoals de reguliere fysiotherapiepraktijk, sportmedische voorzieningen e.d. zijn daarbij eveneens van essentieel belang.

Behoeftepeiling Fit!Vak

Om inzicht te krijgen in de belangstelling van fitnesscentra aangesloten bij Fit!Vak om zich aan te sluiten bij FysioSport is er een behoeftepeiling gedaan onder de beheerders van fitnesscentra en sportscholen die zijn aangesloten bij Fit!Vak. Door de organisatie Fit!Vak is een mailing verzonden naar al haar leden die **niet** bij de NVFS zijn aangesloten. Er zijn in totaal 280 brieven met antwoordkaart verzonden. Via de antwoordkaart konden de centra aangeven dat het centrum belangstelling heeft om zich aan te sluiten bij het netwerk FysioSport en/of dat de contactpersoon belangstelling heeft om de opleiding tot FysioSport-consultant te volgen. De NVFS zou de contactpersoon daarna informeren over de eventuele mogelijkheden en de criteria en inschrijfprocedures.

Van de aangeschreven centra hebben 88 centra/personen (31%) positief gereageerd. Er zijn in totaal 81 centra belangstellend in het netwerk FysioSport en 73 personen zijn geïnteresseerd in de opleiding tot FysioSport-consultant. Anders gesteld heeft 69% van de aangeschreven centra/personen geen belangstelling zich aan te sluiten bij FysioSport en/of de opleiding tot FysioSport-consultant te volgen.

6.4 Kwaliteit FysioSport

Het belang om zo snel mogelijk te komen tot goede kwaliteitsborging van FysioSport wordt door de sleutelpersonen unaniem onderschreven. Bij het ontwikkelen van kwaliteitseisen is aangesloten bij de ontwikkelingen op het terrein van de Landelijke Erkenningsregelingen Fitness (LERF) en de richtlijnen voor bijvoorbeeld sportmedische adviescentra (SMA's).

Binnen het kwaliteitsbeleid is een aantal punten van belang zoals de kwaliteit van:

- begeleiding (vakbekwaamheid, bejegening deelnemers, kwaliteit adviezen);
- accommodaties (trainingsruimte, kleedruimte, doucheruimte, hygiëne);
- bewegingsprogramma's (duidelijkheid, effectiviteit);
- apparatuur (diversiteit, bediening, veiligheid, onderhoud);
- organisatie/bereikbaarheid (openingstijden, planning/uitvoering, telefonische bereikbaarheid).

De mening van de deelnemers met betrekking tot deze aspecten is besproken in hoofdstuk 4. De sleutelpersonen zijn van mening dat verwacht mag worden dat op termijn alle FysioSport centra

aan duidelijke kwaliteitscriteria voldoen. Momenteel is een aantal centra duidelijk nog in ontwikkeling en is een 'eindfase' nog niet altijd bereikt.

6.5 De opleiding voor FysioSport-consultant

Een van de duidelijke aandachtspunten voor het verbeteren en borgen van de kwaliteit van FysioSport betreft de opzet van een opleidingsprogramma. De opbouw van dit programma is in hoofdstuk 2 besproken. Met de sleutelpersonen is gesproken over hun visie op de ontwikkelde opleiding. Over het geheel genomen zijn de deskundigen van mening dat de opleiding adequaat lijkt. Ook is van belang dat de aankomende FysioSport-consultants sterk gemotiveerd en betrokken zijn bij FysioSport.

Tijdens de interviews is aan de orde gesteld of in de toekomst fysiotherapeuten in staat zouden moeten worden gesteld om een deelcertificaat FysioSport te behalen waarbij slechts een deel van de onderwijsmodules is gevolgd. Deze optie is ingegeven door de gedachte dat de huidige opleiding qua tijd en financiën als vrij zwaar en duur kan worden betiteld. Een deel van de sleutelpersonen is van mening dat voor FysioSport-consultants die niet zelfstandig een FysioSport centrum willen gaan leiden de onderwijsmodules op het terrein van bijvoorbeeld management en personeel & organisatie als facultatief kunnen worden gekenschetst. Een ander deel van de sleutelpersonen is echter van mening dat de opleiding niet overdreven tijdsintensief en duur is. In tegendeel, de huidige drempels voorkomen dat er wildgroei optreedt en dat minder gemotiveerden de opleiding om pure marktoverwegingen willen volgen. Ten opzichte van opleidingen die gebruikelijk zijn bij andere beroepsgroepen zien zij de opleiding zeker niet als te zwaar. Gesteld wordt dat ook fysiotherapeuten moeten wennen aan de voor bij- en nascholing noodzakelijke investeringen.

Behoeftepeiling bij NVFS aangesloten sportfysiotherapeuten

Ter aanvulling van bovenstaande informatie is er een behoeftepeiling gehouden onder alle bij de NVFS aangesloten sportfysiotherapeuten naar de behoefte om de opleiding tot FysioSport-consultant te volgen. Bij de Nieuwsbrief van de NVFS is een antwoordkaart gevoegd, waarin men belangstelling kon aangeven voor FysioSport. De Nieuwsbrief is verstuurd naar alle 1250 leden. In het volgende nummer is in een kort artikel herinnerd aan het onderzoek en de behoeftepeiling. Uit de behoeftepeiling blijkt dat er momenteel 48 sportfysiotherapeuten, aangesloten bij de NVFS, belangstelling hebben om zich aan te melden voor de opleiding FysioSport-consultant. Het betreft vrijwel allemaal fysiotherapeuten die werkzaam zijn in een eerstelijns praktijk fysiotherapie.

6.6 De financiering van FysioSport

Uit de inventarisatie onder FysioSport centra (hoofdstuk 3) blijkt dat circa de helft van de FysioSport centra bijdragen vanuit het bedrijfsleven ontvangt ten behoeve van de uitvoering van programma's voor de werknemers. Daarnaast is bekend dat er inmiddels één ziektekostenverzekeraar is die FysioSport in de aanvullende verzekering heeft opgenomen. De kosten voor deelname aan FysioSport komen echter doorgaans voor eigen rekening van de deelnemers.

De sleutelpersonen staan wat betreft de financiering een gedifferentieerd beleid voor. In een aantal gevallen vinden zij gehele of gedeeltelijke financiering door bedrijven of verzekeringen op hun plaats, met name als het feitelijk om bewegingstherapie (tertiaire preventie) van deelnemers gaat. FysioSport vervult daarbij de functie van een systematische bewegingstherapie. Het gaat daarbij bovendien om mensen waarbij de begeleiding op een vrij hoog niveau dient te staan. Voor doelgroepen waarvoor een dergelijke deskundige begeleiding wel nuttig maar niet perse noodzakelijk is en waarbij FysioSport sterke overeenkomsten heeft met reguliere fitness is een eigen bijdrage van de deelnemers het meest logisch. Daarbij staat het bedrijven en ziektekostenverzekeraars altijd vrij mensen die voor hun gezondheid bewegen financieel te ondersteunen (employee benefits).

Voor een meer structurele inbedding van FysioSport in de financiering door ziektekostenverzekeraars en bedrijven/Arbo-diensten is het essentieel dat de effectiviteit en de doelmatigheid van de programma's voor de diverse doelgroepen wordt onderbouwd. Dit signaal is al eerder naar voren gekomen in hoofdstuk 5 waarin op de visie van Arbo-diensten is ingegaan.

6.7 Sterkte/zwakte/kansen/bedreigingen analyse FysioSport

Aan de sleutelpersonen is de vraag voorgelegd naar de sterke en zwakke kanten van FysioSport en eventuele kansen en bedreigingen. De sleutelpersonen die zijn geïnterviewd zijn onder meer afkomstig uit: FysioSport, Sportfysiotherapie, Fysiotherapie, aangrenzende disciplines, ziektekostenverzekeraars en beleidsmedewerkers vanuit diverse organisaties. De daaruit resulterende Sterkte/zwakte/kansen/bedreigingen analyse (aan te duiden met SWOT analyse) is vervolgens besproken in de expertmeeting. In de expertmeeting is met name ingegaan op de ordening en het belang van de diverse naar voren gebrachte punten. De in deze paragraaf gepresenteerde SWOT analyse is het resultaat van de bespreking tijdens de expertmeeting.

De sterke punten van FysioSport zijn te herleiden tot de volgende drie hoofdelementen die unaniem van groot belang worden geacht.

1. Het werken vanuit de deskundigheid van fysiotherapeut (fysiotherapie als kennisdomein), hetgeen omvat:
 - kennis van pathologie;

- kennis van houdings- en bewegingsapparaat;
- kennis omtrent revalidatie en reïntegratie.
- 2. Werken in groepsverband met individuele begeleiding:
 - gerichtheid op speciale doelgroepen;
 - gerichtheid op de lichamenlijk inactieve mens;
 - groepsaanpak.
- 3. Kwaliteit van de begeleiding van de deelnemers, merkbaar door:
 - goede intake procedure.

Bij de **zwakke** punten zijn met name de twee volgende aspecten van belang.

1. Onvoldoende uniformiteit bij protocollering, registratie en visie.
2. Onvoldoende profilering hetgeen merkbaar is door volgende aspecten.
 - afstemming sportartsen, fysiotherapie, fitness - FysioSport (domeindiscussies);
 - nog niet goed weten om te gaan met het marktgericht werken.

Naast deze beide hoofdelementen zijn (echter minder zwaarwegend) ook de volgende punten genoemd:

- Onvoldoende kennis van trainingsmethoden en werken met groepen.
- Onvoldoende managementvaardigheden.
- Financiering nog onvoldoende duidelijk geregeld.
- Achterstand met de opleiding.
- Bereikbaarheid in enkele gebieden in Nederland.
- Diversiteit centra qua omvang en mogelijkheden

Als **kansen** worden gezien:

- De groeiende maatschappelijke aandacht voor bewegen en preventie. Vooral de toenemende aandacht voor de relatie van lichamelijke activiteit bij diverse chronische aandoeningen (artrose/osteoporose) en in het kader van de vergrijzing zijn van belang (Pate et al 1995, Mosterd et al 1996, USDHHS 1996, van Mechelen 1996, Ministerie van VWS 1997, Stiggelbout et al 1998).
- De wens van de verzekeraars zich te willen onderscheiden in hun aanbod aan producten.
- Wijzigingen in het sociale zekerheidsstelsel.

Als **bedreigingen** worden gezien:

- De concurrentie vanuit andere centra die soortgelijke producten aanbieden.
- Prijs/eigen bijdrage voor minder draagkrachtige groepen zoals ouderen en chronisch zieken.
- Ongeduld om de opbrengsten van de investeringen af te wachten (onrust in eigen geledingen).
- Niet worden opgenomen in verstrekkingspakket (aanvullende) verzekeringen.
- Concurrentie vanuit de reguliere fysiotherapiepraktijken.

Tijdens de expertmeeting zijn de volgende **actiepunten** geformuleerd:

1. Onderbouwing effectiviteit en doelmatigheid van de programma's.
2. Beter marketing, vergroten van de bekendheid.
3. Uitbreiding netwerk.
4. Opname in verzekerings(plus-)pakket.
5. Kwaliteitsborging.
6. Nauwere samenwerking met o.a. Fit!Vak.
7. Afbakening van het product FysioSport. Het domein dient te worden vastgesteld.

6.8 Samenvatting en conclusies

Naar de mening van de sleutelpersonen heeft FysioSport een aantal belangrijke producten zoals programma's voor chronisch zieken en werknemers met klachten. Belangrijke meerwaarde van FysioSport ten opzichte van anderen is de kennis van de pathologie en het vertalen van die kennis in op maat gesneden bewegingsprogramma's.

De algemene verwachting is dat door fusie en samenwerking het netwerk van FysioSport versneld tot ontwikkeling kan worden gebracht. Een peiling onder leden van Fit!Vak bevestigt deze verwachting.

Duidelijkheid over de kwaliteit van FysioSport en kwaliteitsborging zijn belangrijke aandachtspunten die de komende periode voortvarend dienen te worden aangepakt. De opleiding tot FysioSport-consultant speelt daarbij een belangrijke rol. De sleutelpersonen zijn verdeeld over de vraag of volstaan zou moeten kunnen worden met het volgen van een beperkt aantal modules van de opleiding. Het stellen van hoge kwaliteitseisen en het niet te laag maken van de drempel zijn overwegingen om de huidige opleiding stringent te handhaven.

Een peiling onder een aantal bij de NVFS aangesloten sportfysiotherapeuten leert dat het aantal sportfysiotherapeuten dat geïnteresseerd is in het volgen van de opleiding rond de 50 ligt. De financiering van FysioSport komt nu veelal nog voor eigen rekening van de deelnemers. Een beperkt aantal Arbo-diensten en één ziektekostenverzekeraar geven tegemoetkomingen in de kosten. Voor een meer structurele financiering is het van essentieel belang dat de effectiviteit en doelmatigheid van de diverse programma's beter worden onderbouwd.

Uit de SWOT analyse tot slot blijkt dat over het algemeen aan FysioSport goede kansen worden toegedacht. Daarbij is echter aandacht noodzakelijk voor onder meer de volgende zaken: onderbouwing effectiviteit en doelmatigheid van de programma's, beter marketing, vergroten van de bekendheid, uitbreiding netwerk, opname in verzekerings(plus-)pakket, kwaliteitsborging, nauwere samenwerking met o.a. Fit!Vak en afbakening van het product FysioSport.

7 Beantwoording onderzoeksvragen

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de antwoorden op de onderzoeksvragen geformuleerd, mede gebaseerd op de bespreking van een concept rapportage in een expertmeeting.

7.2 Schets van de huidige situatie

Vraag I.a

Hoe ziet het werkveld van FysioSport centra eruit in relatie tot organisaties met vergelijkbare producten (fitnesscentra, sportscholen, SMA's, e.d.)?

FysioSport is het aanbieden van preventieve, gezondheid bevorderende en gezondheid onderhoudende bewegingsprogramma's onder leiding van FysioSport-consultants.

Hierin zijn de volgende taken te onderscheiden:

- het ontwikkelen van bewegingsprogramma's gericht op preventie, gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding;
- het afnemen van een fitheidstest, waarop het trainingsprogramma wordt gebaseerd;
- het aanbieden van deze bewegingsprogramma's aan klanten gericht op preventie, gezondheid bevordering en gezondheid onderhouding, waarbij tevens aandacht besteed wordt aan voorlichting en advisering.

Belangrijke verschillen met fitnesscentra en sportscholen zijn, dat FysioSport centra:

- expliciet werken vanuit een preventieve doelstelling;
- FysioSport-consultants in dienst hebben voor de uitvoering van de diverse taken;
- een uniforme werkwijze (methodiek) hebben, mede gebaseerd op een goede kennis van de pathologie, houdings- en bewegingsapparaat en revalidatie en reïntegratie;
- specifieke aandacht hebben voor risicogroepen (chronisch zieken);
- individuele begeleiding bieden.

In principe zouden fitnesscentra eveneens aan deze voorwaarden kunnen voldoen en het daarmee mogelijk maken toe te treden tot het netwerk van FysioSport.

In relatie tot het SMA biedt FysioSport een geheel ander product. Wel kunnen SMA en FysioSport in elkaars verlengde functioneren bijvoorbeeld door vanuit het SMA personen naar FysioSport te verwijzen of een sportarts voor een sportkeuring etc. in een FysioSport centrum te laten functioneren.

Vraag I.b

Hoe ziet het profiel van de FysioSport-consultant eruit in vergelijking met andere disciplines (sportarts, fysiotherapeut, bewegingswetenschapper, ALO'er)?

Allereerst wordt het profiel van de FysioSport-consultant bepaald door het feit dat als basisopleiding fysiotherapie wordt verlangd. Daarnaast wordt een aantal aanvullende opleidingseisen gesteld. De huidige aanvullende opleiding voorziet in een programma waarin de modules zijn opgenomen die in schema 7.1 worden weergegeven.

Schema 7.1 Modules in de opleiding voor FysioSport-consultant

-
1. Wetenschap
 2. Stoornissen en beperkingen
 3. Sportgezondheidszorg
 4. Testen en meten
 5. Interpretieren van testen en meten
 6. Methodiek en didactiek
 7. Bewegingsprogramma's voor specifieke doelgroepen
 8. Basic Life Support
 9. Apparatuur en accommodatie
 10. PR en marketing
 11. Management en ondernemingsplan
-

In de tweede plaats wordt het profiel bepaald door de positie die FysioSport inneemt op een continuüm dat loopt van sport naar gezondheid. De positie van de onderscheiden disciplines/werksoorten wordt in figuur 7.1 weergegeven.

Figuur 7.1 De positie van FysioSport op het continuüm van sport naar gezondheidszorg

SPORT	GEZONDHEIDSZORG
fitness-/sportschoolhouder	huisarts
FysioSport-consultant	(sport)fysiotherapeut
sportarts	

Vraag I.c

Wat is de meerwaarde van FysioSport in vergelijking met andere fitness-/sportgezondheidscentra?

Naar de mening van de sleutelpersonen is de belangrijkste toegevoegde waarde van FysioSport de kennis van de FysioSport-consultant met betrekking tot de pathologie en het vertalen van die kennis in op maat gesneden bewegingsprogramma's. De belangrijkste producten van FysioSport zijn daarbij:

- onderhouden en bevorderen van de gezondheid en fitheid
- training en revalidatie na letselproblematiek;
- programma's in het kader van revalidatie en reïntegratie;
- programma's voor chronisch zieken;
- programma's ten behoeve van het houdings- en bewegingsapparaat.

7.3 Huidige ervaring met FysioSport centra in Nederland

Vraag II.a

Hoe groot is de behoefte van fitness-/sportgezondheidscentra om aan te sluiten bij FysioSport?

Om inzicht te krijgen in de belangstelling van fitnesscentra die lid zijn van Fit!Vak om zich aan te sluiten bij FysioSport is er een behoeftepeiling gedaan onder de beheerders van fitnesscentra en sportscholen die zijn aangesloten bij Fit!Vak.

Van de aangeschreven centra (280) hebben 88 centra positief gereageerd. Er zijn in totaal 81 centra belangstellend in het netwerk FysioSport en 73 personen zijn geïnteresseerd in de opleiding tot FysioSport-consultant. Dat betekent dat bijna 30% van de aangeschreven centra belangstellend heeft gereageerd om zich aan te sluiten bij FysioSport.

Vraag II.b

Hoe wordt FysioSport gezien vanuit de aangrenzende disciplines?

Deze vraag is voorgelegd aan een aantal sleutelpersonen vanuit de aangrenzende disciplines. De visie op FysioSport komt daarbij duidelijk naar voren uit de SWOT analyse zoals besproken in paragraaf 6.7. In schema 7.2 worden de hoofdpunten van de sterkte/zwakte analyse weergegeven.

Schema 7.2 Sterkte/zwakte analyse FysioSport door sleutelpersonen vanuit andere disciplines en organisaties mede als resultaat van de expertmeeting

Sterkte	Zwakte
<p>1. Het werken vanuit de deskundigheid van fysiotherapeut (fysiotherapie als kennisdomein), hetgeen omvat:</p> <ul style="list-style-type: none">• kennis van pathologie;• kennis van houdings- en bewegingsapparaat;• kennis omtrent revalidatie en reïntegratie.	<p>1. Onvoldoende uniformiteit bij protocollering, registratie en visie.</p>
<p>2. Werken in groepsverband met individuele begeleiding:</p> <ul style="list-style-type: none">• Gerichtheid op speciale doelgroepen;• Gerichtheid op de lichamelijk inactieve mens;• Groepsaanpak.	<p>2. Onvoldoende profilering, hetgeen merkbaar is door volgende aspecten.</p> <ul style="list-style-type: none">• Afstemming sportartsen, fysiotherapie, fitness, FysioSport (domeindiscussie);• Nog niet goed weten om te gaan met het marktgericht werken.
<p>3. Kwaliteit van de begeleiding van de deelnemers, merkbaar door:</p> <ul style="list-style-type: none">• goede intakeprocedure	

Zoals blijkt vindt men over het algemeen dat FysioSport een sterke formule hanteert. Een aantal zaken dient echter nog aan te worden gepakt. Daarvoor zijn tijdens de expertmeeting de volgende actiepunten geformuleerd:

- Onderbouwing effectiviteit en doelmatigheid van de programma's.
- Beter marketing, vergroten van de bekendheid.

- Uitbreiding netwerk.
- Opname in verzekerings(plus-)pakket.
- Kwaliteitsborging.
- Nauwere samenwerking met o.a. Fit!Vak.
- Afbakening van het product FysioSport. Het domein dient te worden vastgesteld.

Vraag II.c

Welke disciplines zijn gewenst binnen het team van medewerkers in een FysioSport centrum?

De huidige situatie is dat er binnen de FysioSport centra naast FysioSport-consultants de volgende disciplines werkzaam zijn: (sport)fysiotherapeuten, ALO'ers/CIOS'ers en bewegingswetenschappers. Over het algemeen zijn de FysioSport centra van mening dat er geen behoefte is aan nog andere disciplines in dienst van het centrum

Wel is samenwerking met nog andere disciplines gewenst. Momenteel wordt onder meer samengewerkt met: huisartsen, specialisten, (sport)fysiotherapeuten, ziekenhuizen, sportartsen, diëtisten, fitnesscentra, sportmasseurs en sportmedische adviescentra.

Vraag II.d

Hoeveel FysioSport-consultants worden binnen dit team noodzakelijk geacht voor een adequate invulling van een FysioSport centrum?

Onder meer vanuit overwegingen op basis van kwaliteit en continuïteit wordt het algemeen als wenselijk gezien dat er aan een FysioSport centrum tenminste twee FysioSport-consultants verbonden zijn.

Vraag II.e

Welke behoefte hebben patiënten/consumenten aan FysioSport centra?

De behoefte van patiënten/consumenten aan FysioSport centra is niet direct in kaart te brengen. Wel bestaat de mogelijkheid om een aantal indicaties te geven over de behoefte aan FysioSport. In de eerste plaats blijkt uit de feitelijke snelle groei van het aantal centra en de groei van het aantal leden per centrum dat er een markt is voor FysioSport. Ook organisaties die van belang kunnen zijn voor de vraag, zoals Arbo-diensten en ziektekostenverzekeraars zijn geïnteresseerd in de ontwikkelingen van FysioSport. Deze organisaties lijken echter wel duidelijke kwaliteitseisen te stellen en vragen om onderbouwing van de effectiviteit en doelmatigheid van het product FysioSport. Ook voor de consument is de kwaliteit belangrijk. Voor circa eenderde van de deelnemers die zijn geënquêteerd is de kwaliteit een argument geweest om te kiezen voor FysioSport.

7.4 Toekomstige behoefte aan FysioSport-consultants en de invulling van de opleiding

Vraag III.a

Hoe groot is de behoefte van (sport)fysiotherapeuten om zich te laten bijscholen tot FysioSport-consultant?

Deze vraag is heel direct te beantwoorden omdat via de Nieuwsbrief van de NVFS een oproep is gedaan naar de behoefte tot bijscholing. Daaruit blijkt dat er momenteel bij 48 sportfysiotherapeuten, aangesloten bij de NVFS, belangstelling bestaat om zich aan te melden voor de opleiding FysioSport-consultant. Het betreft vrijwel allemaal fysiotherapeuten die werkzaam zijn in een praktijk fysiotherapie. Er blijkt een discrepantie te bestaan tussen sportfysiotherapeuten aangesloten bij de NVFS en fysiotherapeuten die niet zijn aangesloten bij de NVFS in de behoefte aan bijscholing tot FysioSport-consultant. Er blijken meer niet-NVFS'ers belangstelling voor de opleiding te hebben. Dit wordt mogelijk veroorzaakt doordat de kosten voor de opleiding een barrière vormt voor de NVFS leden, terwijl bij fitnesscentra aangesloten fysiotherapeuten en hun centra een belangrijke markt zien in FysioSport, m.a.w. commerciëler denken. Reguliere fitnesscentra kunnen zich financieel mogelijk meer veroorloven op het terrein van de bijscholing.

Vraag III.b

Is de huidige opleiding voor FysioSport-consultant adequaat voor een goed functioneren van de FysioSport centra?

Deze vraag kan worden beantwoord vanuit drie invalshoeken, te weten: de visie van de sleutelpersonen, de leden/deelnemers aan FysioSport en last but not least de FysioSport-consultants zelf die de opleiding hebben gevolgd.

Sleutelpersonen

Vanuit de sleutelpersonen wordt naar voren gebracht dat de huidige opleiding inhoudelijk adequaat lijkt. Ook is men over het algemeen van mening dat er vrij stringent aan de - als relatief zwaar ervaren - opleiding dient te worden vastgehouden. Een te lage drempel voor FysioSport maakt de kwaliteit en de uitstraling wellicht kwetsbaar.

Leden/deelnemers

Hoewel niet een directe relatie is te leggen met de opleiding is de ervaring van de deelnemers die zijn geënquêteerd dat de vakbekwaamheid, informatieverstrekking, adviezen, persoonlijke aandacht en het bewegingsprogramma over het algemeen zeer positief worden beoordeeld. Er is dus in elk geval geen signaal vanuit de gebruikers dat de kwaliteit/deskundigheid van de FysioSport-consultants vragen oproept.

FysioSport-consultants

De evaluatie van de cursus FysioSport-consultant is in opdracht van de Stuurgroep Opleidingen Sportfysiotherapie uitgevoerd door de Hogeschool Utrecht. Bij deze evaluatie dient men zich er

rekenschap van te geven dat de opleiding voor het eerst is gegeven. Daarbij komt dat het product FysioSport nog volop in ontwikkeling is.

Vooraf dit laatste drukt een stempel op de evaluatie. Een heldere omschrijving van het product FysioSport is een voorwaarde voor de ontwikkeling van een adequate opleiding. Duidelijk is evenwel dat zo'n 'eerste lichting' betekent dat zowel opleiders als deelnemers aan de opleiding veel pionierswerk moeten verrichten.

In de expertmeeting is de optie besproken om tot een differentiëring van de opleiding te komen. In concreto is een driedeling besproken, te weten: Senior FysioSport-consultant, FysioSport-consultant en FysioSport trainer. De experts waren echter unaniem van mening dat aan het huidige opleidingsniveau dat wordt nagestreefd niet moet worden getornd.

7.5 Doelgroepen

Vraag IV

Hoe speelt FysioSport in op verschillende doelgroepen zoals werknemers, chronisch zieken, ouderen, sporters en gehandicapten?

FysioSport richt zich vooral op de groepen chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. Daarnaast vormen de werknemers een belangrijke doelgroep, vooral naar de toekomst toe. Jeugd wordt in veel mindere mate genoemd. Een specifieke doelgroep vormen zoals duidelijk naar voren komt, chronisch zieken, met name mensen met rugklachten, overgewicht, hart- en vaatziekten, CARA en reuma. Opvallend is het feit dat weinig centra aandacht besteed aan groepen patiënten met diabetes mellitus en osteoporose. Recent zijn echter enkele initiatieven genomen om in samenwerking met onder meer de Osteoporose Stichting aandacht aan deze problematiek te geven. Binnen het netwerk van FysioSport wordt aandacht besteed aan voorlichting omtrent osteoporose.

7.6 Mogelijkheden van FysioSport voor bedrijven/Arbo-diensten

Vraag Va.

Hoe kijken bedrijven/Arbo-diensten aan tegen FysioSport als onderdeel van gezondheidsmanagement (preventief) of als optie voor een "fit voor de job training" (reïntegratieprogramma)?

Minder dan 30% van de geïnterviewde Arbo-diensten geeft aan bekend te zijn met FysioSport. Meer dan de helft van de respondenten vindt het interessant tot heel interessant wat FysioSport te bieden heeft. Het meest interessant wordt FysioSport gevonden indien het een aanvullend product voor Arbo-diensten kan zijn. Men ziet FysioSport als een goede mogelijkheid om meer bewegen te stimuleren bij werknemers, en bijna alle respondenten (96%) zien dit zelfs als mogelijkheid om

de reïntegratie van werknemers met klachten van het houdings- en bewegingsapparaat te bevorderen.

Vraag Vb.

Hoe kan FysioSport optimaal worden ingezet in het kader van het NOC*NSF programma *Nederland in Beweging!* deelplan “Volwassenen/Werknemers”?

FysioSport centra zijn in belangrijke mate gericht op primair en tertiair preventieve activiteiten. FysioSport-consultants zijn bij uitstek geschoold in de uitvoering van preventie programma's, beter dan de gemiddelde fitnessleider. Het is daarom goed denkbaar dat er een verband (liaison) wordt ontwikkeld tussen enerzijds een Arbo-dienst en anderzijds de FysioSport centra. Samenwerking tussen Arbo-dienst en FysioSport centrum ligt meer voor de hand dan bijvoorbeeld samenwerking Arbo-dienst en fitnesscentrum. Een van de mogelijke redenen zou kunnen zijn de gerichtheid op gezondheid vanuit zowel Arbo-diensten als FysioSport centra. Bovendien zijn fitnesscentra zeer pluriform en is de kwaliteit niet altijd gewaarborgd.

Van belang is het ontwikkelde concept van 'Bewegen via de werkplek'. FysioSport kan daarbij door werkgevers worden ingeschakeld al dan niet met een Arbo-dienst of dienst Personeelszaken als tussenschakel. De voorkeur gaat daarbij uit naar het inschakelen van een Arbo-dienst. Dat dit nu nog (te) weinig gebeurt komt vooral door de onbekendheid van FysioSport bij de Arbo-diensten en diensten Personeelszaken.

7.7 Beantwoording hoofdvragen

Vraag a.

Aan hoeveel FysioSport centra is er behoefte in Nederland? Met andere woorden: hoeveel FysioSport centra zijn er noodzakelijk/mogelijk in Nederland?

Het gewenste/noodzakelijke aantal FysioSport centra is afhankelijk van in hoofdzaak de volgende vier factoren:

- Aantal mensen dat potentieel in aanmerking komt voor deelname aan FysioSport.
- Aantal mensen dat daadwerkelijk bereid is deel te nemen aan FysioSport.
- Marktaandeel van FysioSport t.o.v. andere aanbieders van soortgelijke producten.
- Aantal deelnemers op jaarbasis noodzakelijk voor een rendabele bedrijfsvoering.

Mede op basis van de interviews met de sleutelpersonen en de expertmeeting, zijn drie varianten doorberekend via de Crystal Ball methode. In tabel 7.1 wordt weergegeven welke aannamen aan de diverse doorberekende varianten ten grondslag liggen.

Tabel 7.1 Een drietal varianten van aannames op basis waarvan het aantal FysioSport centra is berekend

	Variant 1	Variant 2	Variant 3
omvang doelgroep (in % van de Nederlandse bevolking)	20%	20%	15%
percentage deelnemers	25%	25%	37,5%
marktaandeel FysioSport	15%	10%	15%
gemiddelde omvang FysioSport centrum in deelnemers per jaar	600	500	500

Met behulp van het programma 'Crystal Ball' is op basis van deze aannames berekend hoeveel FysioSport centra er gewenst zijn. Daarbij zijn via de Monte Carlo methode de uitkomsten van de aannames 'willekeurig' gevarieerd tussen waarden die zijn weergegeven in bijlage 3. Op basis van 1000 simulaties is vervolgens het gemiddeld aantal FysioSport centra berekend.

In bijlage 3 worden de resultaten van de Crystal Ball simulaties volledig weergegeven. In de onderstaande tabel wordt in enkele kengetallen het resultaat gepresenteerd van de drie eerdergenoemde varianten.

Tabel 7.2 Uitkomsten Crystal Ball op basis van de in tabel 7.1 weergegeven varianten in gemiddeld aantal FysioSport centra en het minimum en maximum aantal centra bij de gegeven varianten

	Variant 1	Variant 2	Variant 3
gemiddeld aantal FysioSport centra	196	157	267
modale aantal FysioSport centra	186	144	252
minimum	26	17	86
maximum	596	517	690

Zoals blijkt zijn de uitkomsten van de Crystal Ball doorrekeningen direct afhankelijk van de gehanteerde aannamen. Tijdens de expertmeeting zijn de varianten 1 en 2 geformuleerd als zijnde haalbaar en realistisch voor de wat verdere toekomst.

Om uit te komen op circa 200 FysioSport centra is het dus noodzakelijk dat aan de aannamen wordt voldaan zoals in variant 1 zijn geformuleerd. Dat betekent dus dat:

- a. circa 20% van de Nederlandse bevolking (vier miljoen Nederlanders) gerekend kan worden tot de doelgroep van FysioSport;
- b. van deze 20% ongeveer een kwart aan lichaamsbeweging doet
- c. FysioSport er in slaagt om 15% van deze mensen naar zich toe te trekken en tot slot
- d. de gemiddelde schaalgrootte van een FysioSport centrum ligt op 500 deelnemers.

Uiteraard zijn ook tussen deze aannames weer verschuivingen mogelijk.

Vraag b.

Hoeveel FysioSport-consultants zijn er op termijn nodig voor een voldoende en adequate invulling van de FysioSport centra?

Hierbij is van belang dat eerder is vastgesteld dat per FysioSport centrum tenminste twee FysioSport-consultants dienen te werken. Dit met name vanuit kwaliteits- en continuïteitsoverwegingen. Daarnaast is het van belang hoeveel FysioSport-consultants er dienen te functioneren op

een aantal deelnemers en hoe de verdere personele bezetting van een FysioSport centrum er uit ziet (bewegingswetenschappers, sportfysiotherapeuten, ALO'ers, CIOS'ers e.d.). Uitgaande van het gewenste aantal FysioSport centra van circa 200 en het inzicht dat per centrum minimaal 2 consultants werkzaam dienen te zijn, kan worden berekend dat er minimaal 400 FysioSport-consultants gewenst zijn.

Vraag c.

Welke mogelijkheden heeft FysioSport om ingezet te worden als preventief bewegingsprogramma voor bedrijven/Arbo-diensten?

Deze vraag is feitelijk al aan de orde geweest in paragraaf 7.6.

FysioSport wordt gezien als een goed instrument in het kader van de reïntegratie van zieke werknemers. Er is evenwel nog sprake van onbekendheid bij de Arbo-diensten. Het is daarom van belang om de bekendheid van FysioSport te vergroten en het aanbod zodanig te stroomlijnen dat het adequaat aansluit bij de diensten en producten van de Arbo-diensten.

Literatuur

NOC*NSF/Hogeschool Utrecht. Opleidingen FysioSport-consultant. Papendal/Utrecht: NOC*NSF/Hogeschool van Utrecht, 1998.

BAKKER M. FysioSport. FysioPraxis 1997, 4, 6-7.

BERAADGROEP SPORT-MEDISCH BELEID. Taken fysiotherapie in de sportgezondheidszorg. Oktober 1992.

BOSCH R, SNEEP R. Eindtermen voor de opleiding; sportfysiotherapeut, aspirant sportfysiotherapeut, FysioSport-consultant. Breukeleveen, Adviesgroep de Meent, 1997.

GOEDHART EA, BACKX FJG. Kwaliteitsbeleid in de sportgezondheidszorg; een inventariserend onderzoek. Arnhem: NOC*NSF, 1996.

HOGESCHOOL VAN UTRECHT. Tussentijdse evaluatie opleiding tot FysioSport-consultant. Utrecht, Hogeschool Utrecht, oktober 1998.

MECHELEN W van. Gezondheid in beweging. Tijdschr Soc Gezondheidsz 1996;74:44-6.

MINISTERIE VAN VWS. Wat sport beweegt. Sportnota. Den Haag: SDU Uitgeverij, 1996.

MOSTERD WL, BOL E, VRIES W de, et al. Bewegen gewogen. Utrecht: Universiteit Utrecht, 1996.

NVFS. Programma van accommodatie-eisen FysioSport-Centrum. Arnhem: NVFS, 1996.

NVFS. FysioSport, een verantwoord alternatief. Arnhem: NVFS, 1997.

PATE RR, PRATT M, BLAIR SN, et al. Physical activity and public health. JAMA 1995;273:402-7.

SNEEP R. Beroepsbeeld & beroepskwalificaties van de FysioSport-consultant. Breukeleveen: Adviesgroep De Meent, 1996.

SNEEP R. FysioSport, een verantwoord alternatief. Breukeleveen: Adviesgroep De Meent, 1996.

STIGGELBOUT M, HILDEBRANDT VH, OOIJENDIJK WTM. Trendrapport Bewegen en Gezondheid. Leiden/Amsterdam: TNO-PG/NIA-TNO, 1997.

US DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES. Physical activity and health: a report of the Surgeon General. Atlanta: US Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, 1996.

Bijlage A Afkortingen

Afkortingen

ALO	Academie voor Lichamelijke Opvoeding
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
KNGF	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie
NGS	Nederlands Genootschap voor Sportmassieurs
NIA TNO	Nederlands Instituut voor Arbeid TNO
NiB!	Nederland in Beweging
NIVEL	Nederlands Instituut voor eerstelijns gezondheidszorg
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie
NPI	Nederlands Paramedisch Instituut
NVFS	Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg
SMA	Sport Medisch Adviescentrum
TNO-PG	TNO Preventie en Gezondheid
VES	Vereniging van Exclusieve Sportscholen
VSG	Vereniging voor Sportgeneeskunde
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

**Bijlage B Benadering van het noodzakelijke/gewenste aantal
FysioSport centra via 'crystal ball'**

Benadering van het noodzakelijke/gewenste aantal FysioSport-centra in Nederland via 'Crystal Ball'.

Via Crystal Ball wordt voor iedere aanname een waarschijnlijkheidsverdeling geformuleerd, die ieder gewenste vorm mag aannemen (dus niet perse een normale verdeling). Vervolgens wordt random, met een kans zoals voorgeschreven door deze verdeling, een waarde getrokken voor iedere aanname. Met deze set random waarden voor de aannamen worden vervolgens de uitkomsten van het model berekend. Dit wordt een groot aantal maal (bijvoorbeeld hier: 1000 maal) herhaald. De 1000-maal berekende uitkomsten geven een beeld van de kansverdelingen van de uitkomsten. De 1000 resultaten kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt om het verwachte aantal FysioSport centra te benaderen, uitgaande van de geformuleerde aannames.

Report1

Crystal Ball Report

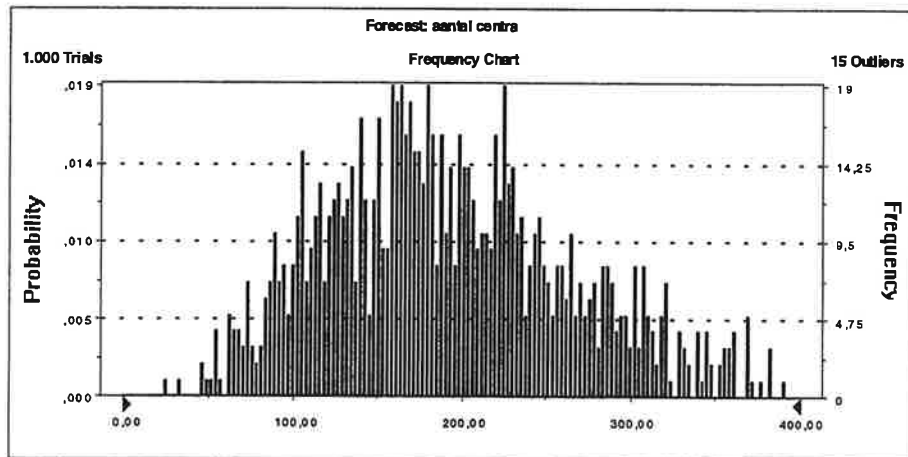
Simulation started on 1-12-98 at 15:01:37
Simulation stopped on 1-12-98 at 15:01:49

Forecast: aantal centra**Cell: C13**

Summary:

Display Range is from 0,00 to 400,00
Entire Range is from 26,24 to 596,35
After 1.000 Trials, the Std. Error of the Mean is 2,48

Statistics:	Value
Trials	1000
Mean	195,83
Median	185,70
Mode	—
Standard Deviation	78,39
Variance	6.145,35
Skewness	0,76
Kurtosis	4,01
Coeff. of Variability	0,40
Range Minimum	26,24
Range Maximum	596,35
Range Width	570,10
Mean Std. Error	2,48

Report1

Assumptions

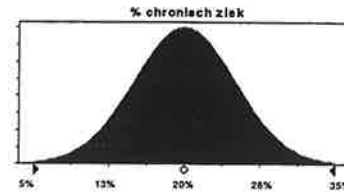
Assumption: %omvang doelgroep

Cell: C6

Normal distribution with parameters:

Mean 20%
Standard Dev. 5%

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 20%

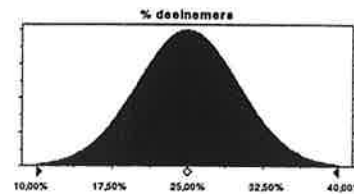
Assumption: % deelnemers

Cell: C8

Normal distribution with parameters:

Mean 25,00%
Standard Dev. 5,00%

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 24,96%

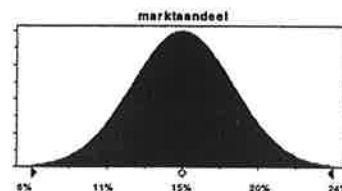
Assumption: marktaandeel FysioSport

Cell: C10

Normal distribution with parameters:

Mean 15%
Standard Dev. 3%

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 15%

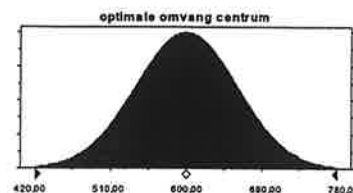
Assumption: optimale omvang centrum

Cell: C12

Normal distribution with parameters:

Mean 600,00
Standard Dev. 60,00

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 598,89

End of Assumptions

Report2

Crystal Ball Report

Simulation started on 1-12-98 at 14:50:35
Simulation stopped on 1-12-98 at 14:50:49

Forecast: aantal centra

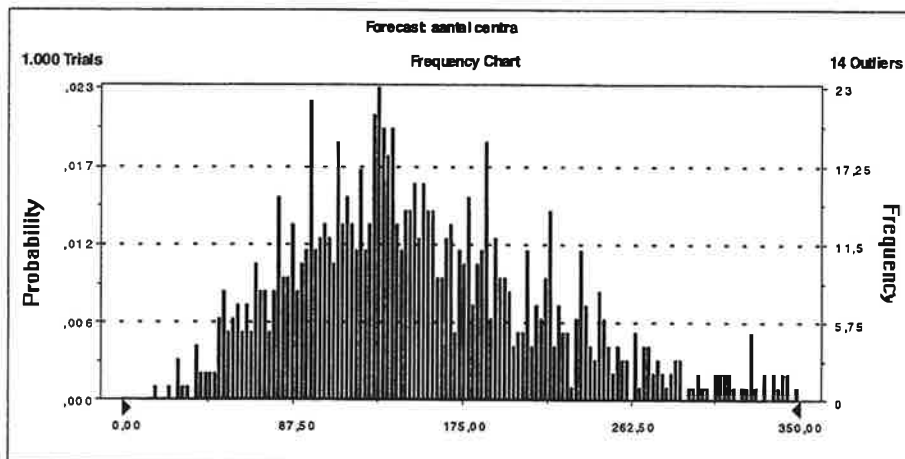
Cell: C13

Summary:

Display Range is from 0,00 to 350,00
Entire Range is from 16,77 to 516,89
After 1.000 Trials, the Std. Error of the Mean is 2,24

Statistics:

	<u>Value</u>
Trials	1000
Mean	156,70
Median	144,48
Mode	---
Standard Deviation	70,77
Variance	5.009,01
Skewness	1,02
Kurtosis	4,70
Coeff. of Variability	0,45
Range Minimum	16,77
Range Maximum	516,89
Range Width	500,12
Mean Std. Error	2,24

Report2

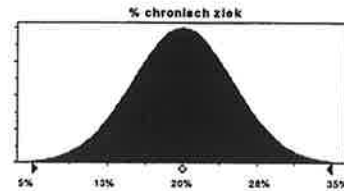
Assumptions

Assumption: omvang doelgroep

Cell: C6

Normal distribution with parameters:
Mean 20%
Standard Dev. 5%

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 20%

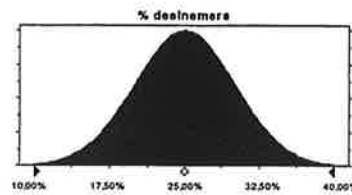

Assumption: % deelnemers

Cell: C8

Normal distribution with parameters:
Mean 25,00%
Standard Dev. 5,00%

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 24,83%

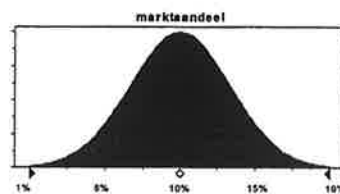

Assumption: marktaandeel

Cell: C10

Normal distribution with parameters:
Mean 10%
Standard Dev. 3%

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 10%

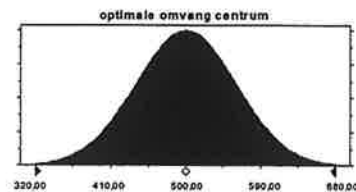

Assumption: optimale omvang centrum

Cell: C12

Normal distribution with parameters:
Mean 500,00
Standard Dev. 60,00

Selected range is from -Infinity to +Infinity
Mean value in simulation was 499,09

End of Assumptions

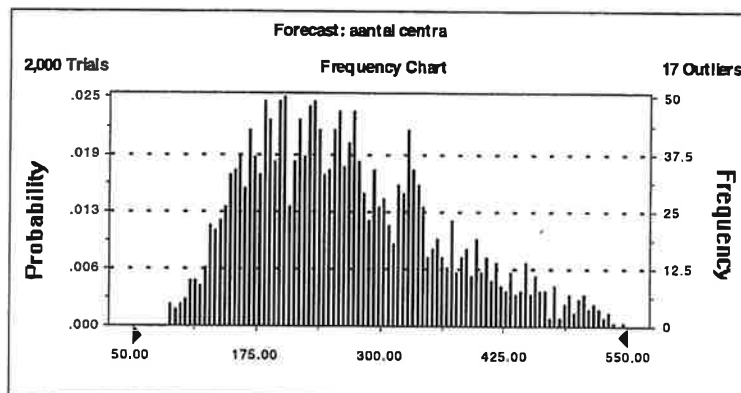
REPORT3FysioSport

Crystal Ball Report

Simulation started on 6-10-98 at 13:08:28
Simulation stopped on 6-10-98 at 13:10:36

Forecast: aantal centra**Cell: C13**

Statistics:	Value
Trials	2000
Mean	267,30
Median	252,56
Mode	---
Standard Deviation	99,88
Variance	9.975,79
Skewness	0,76
Kurtosis	3,33
Coeff. of Variability	0,37
Range Minimum	85,74
Range Maximum	689,97
Range Width	604,23
Mean Std. Error	2,23

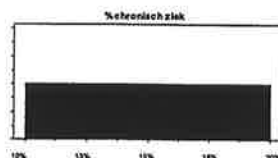
REPORT3FysioSport

Assumptions

Assumption: % omvang doelgroep

(CRYSTAL.XLS)Blad1 - Cell: C6

Uniform distribution with parameters:
Minimum 10%
Maximum 20%

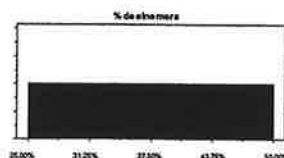

Mean value in simulation was +Infinity

Assumption: % deelnemers

(CRYSTAL.XLS)Blad1 - Cell: C8

Uniform distribution with parameters:
Minimum 25,00%
Maximum 50,00%

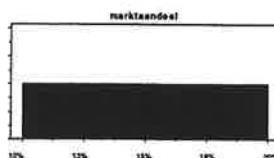

Mean value in simulation was +Infinity

Assumption: marktaandeel

(CRYSTAL.XLS)Blad1 - Cell: C10

Uniform distribution with parameters:
Minimum 10%
Maximum 20%

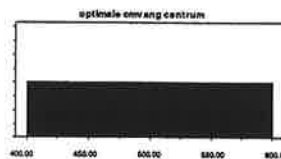

Mean value in simulation was +Infinity

Assumption: optimale omvang centrum

(CRYSTAL.XLS)Blad1 - Cell: C12

Uniform distribution with parameters:
Minimum 400,00
Maximum 600,00

Mean value in simulation was +Infinity

Bijlage C Verspreiding van FysioSport centra over Nederland

Verspreiding FysioSport centra in Nederland

Bron: NVSF, 1998

Bijlage D Rapportage expertmeeting FysioSport

Rapportage expert-meeting FysioSport

Datum: 13 november 1998

Aanwezig:

dr F.J.G. Backx (NOC*NSF), dhr R. van Cingel (NOC*NSF), mevr L. Dekker-Bakker (NVFS), dr. ir. M.W. de Kleijn-de Vrankrijker (TNO-PG), drs. M. Koornneef (VWS), drs. L. Langenhorst (Fed. SMA), drs. W.T.M. Ooijendijk (TNO-PG), de heer H. Redeker (KNGF), de heer J. Roeffen (Fit!Vak), drs. M. Stiggelbout (TNO-PG), drs. I. Urlings (NIA TNO), de heer P. Visser (NVFS), dr. A. de Wijer (Stuurgroep opleidingen NVFS).

Agenda:

1. Opening/kennismaking (mw. M. de Kleijn-de Vrankrijker, voorzitter)
2. Inleiding (mw. L. Dekker-Bakker)
3. De behoefte aan FysioSport-centra en -consultants in Nederland (dhr. M. Stiggelbout)
4. Discussie over de volgende thema's
 - Sterkte/zwakte/kansen/bedreigingen voor FysioSport
 - Projectie van het aantal noodzakelijke FysioSport-centra onder diverse aannamen
 - Ontwikkelingen (organisatie, samenwerking, opleiding)
5. Sluiting

Ad 2 Inleiding

Mw. Dekker formuleert kernachtig de achtergrond van het project en het doel van de expert-meeting. Het doel is met name het aanscherpen van de conclusies en aanbevelingen mede door over die zaken met elkaar van gedachten te wisselen, als het ware het aanbrenge van de finishing touch.

Ad 3 Behoefte aan FysioSport-centra en consultant.

Door M. Stiggelbout worden de eerste vijf hoofdstukken uit de concept rapportage nader toegelicht. Vanuit de expert-meeting worden enkele vragen gesteld ter verduidelijking van het gepresenteerde materiaal. De vragen betreffen:

- Nadere informatie over de kinderen die FysioSport bezoeken.
- Het systematischer noemen van peildata in het rapport.
- Completeren van het literatuuroverzicht.
- Beter zichtbaar maken wat de beweegredenen zijn waarom mensen FysioSport bezoeken.
- Zo mogelijk nader uitsplitsen van tabellen van de bezoekers van FysioSport.

Het commentaar zal in de definitieve rapportage worden verwerkt.

Ad 4 Discussie over de sterkte/zwakte/kansen/bedreigingen analyse

Als basis voor de discussie wordt uitgegaan van de in het rapport opgenomen factoren, waarbij het de bedoeling is om die factoren te ordenen/cluseren en te wegen naar belangrijkheid.

De **sterke** punten van FysioSport zijn te herleiden tot de volgende drie hoofdelementen die unaniem van groot belang worden geacht.

1. Het werken vanuit de deskundigheid van fysiotherapeut (fysiotherapie als kennisdomein), hetgeen omvat:
 - kennis van pathologie;
 - kennis van houdings- en bewegingsapparaat;
 - kennis omtrent revalidatie en reïntegratie.
2. Werken in groepsverband met individuele begeleiding:
 - gerichtheid op speciale doelgroepen;
 - gerichtheid op de lichamelijk inactieve mens;
 - groepsaanpak.
3. Kwaliteit van de begeleiding van de deelnemers, merkbaar door:
 - goede intake procedure.

Bij de **zwakke** punten zijn met name de twee volgende aspecten van belang.

1. Onvoldoende uniformiteit bij protocollering, registratie en visie.
2. Onvoldoende profilering hetgeen merkbaar is door volgende aspecten.
 - afstemming sportartsen, fysiotherapie, fitness - FysioSport (domeindiscussies);
 - nog niet goed weten om te gaan met het marktgericht werken.

Naast deze beide hoofdelementen zijn ook de volgende punten genoemd:

- Onvoldoende kennis van trainingsmethoden en werken met groepen.
- Onvoldoende managementvaardigheden.
- Financiering nog onvoldoende duidelijk geregeld.
- Achterstand met de opleiding.
- Bereikbaarheid in enkele gebieden in Nederland.
- Diversiteit centra qua omvang en mogelijkheden

Als **kansen** worden gezien:

- De groeiende maatschappelijke aandacht voor bewegen en preventie. Vooral de toenemende aandacht voor de relatie van lichamelijke activiteit bij diverse chronische aandoeningen (artrose/osteoporose) en in het kader van de vergrijzing zijn van belang.
- De wens van de verzekeraars zich te willen onderscheiden in hun aanbod aan producten.
- Wijzigingen in het sociale zekerheidsstelsel.

Als **bedreigingen** worden gezien:

- De concurrentie vanuit andere centra die soortgelijke producten aanbieden.
- Prijs/eigen bijdrage voor minder draagkrachtige groepen zoals ouderen en chronisch zieken;
- Ongeduld om de opbrengsten van de investeringen af te wachten (onrust in eigen geledingen).
- Niet worden opgenomen in verstrekkingspakket (aanvullende) verzekeringen.
- Concurrentie vanuit de reguliere fysiotherapiepraktijken.

Actiepunten/beleids punten voor FysioSport die uit deze SZKB analyse kunnen worden geformuleerd zijn:

1. Onderbouwing effectiviteit en doelmatigheid van de programma's.
2. Beter marketing, vergroten van de bekendheid.
3. Uitbreiding netwerk.
4. Opname in verzekerings(plus-)pakket.
5. Kwaliteitsborging.
6. Nauwere samenwerking met o.a. Fit!Vak.
7. Afbakening van het product FysioSport. Vaststelling van het domein FysioSport.

Projectie van het aantal noodzakelijke FysioSport-centra onder diverse aannamen

Op basis van de volgende assumpties is doorgerekend hoeveel FysioSport centra en –consultants in Nederland noodzakelijk zijn:

- % potentiële deelnemers gemiddeld 15%, variërend van 10% - 20%
- % feitelijke deelnemers gemiddeld 37,5%, variërend van 25%-50%
- marktaandeel van FysioSport gemiddeld 15%, variërend van 10-20%
- optimale omvang FysioSport centra gemiddeld 500 deelnemers, variërend van 400-600 deelnemers.

Op basis van deze assumpties is met behulp van de Crystal Ball methode het aantal noodzakelijke FysioSport centra berekend op 267.

Na enige discussie over deze assumpties wordt besloten om in het rapport een drietal verschillende versies van het programma Crystal ball op te nemen.

In die projecties worden onder meer de volgende assumpties gehanteerd:

- % potentiële deelnemers gemiddeld 25%;
- % feitelijke deelnemers gemiddeld 20%;
- marktaandeel van FysioSport gemiddeld 10%;
- optimale omvang FysioSport centra 500-600 deelnemers.

Het drietal varianten is als bijlage toegevoegd.

Evaluatie opleiding

Een belangrijk onderwerp binnen de evaluatie van de opleiding betrof het voorstel om de opleiding tot FysioSport-consultant te differentiëren. Dit idee is ingegeven door het argument dat veel sportfysiotherapeuten de opleiding te duur vinden en daarom terughoudend zijn om zich aan te melden. Bovendien is het de vraag of het noodzakelijk is dat iedere consultant de gehele opleiding dient te volgen. Voorgesteld is om een driedeling te maken: FysioSport trainer, FysioSport-consultant en Senior FysioSport-consultant. De trainer zou daarbij alleen bevoegd zijn trainingen te geven, terwijl de senior consultant tevens beheerder is van een centrum.

Het idee om bij de opleiding diverse niveaus te gaan onderscheiden wordt door de aanwezige experts vrijwel unaniem verworpen. Gesteld wordt dat FysioSport een nieuw concept betreft dat zich nog dient te bewijzen. De opleiding is pas gestart en de duur is niet extreem lang. Het lijkt daarom verstandig om eerst een plaats te verwerven in het veld. Door de opleiding en daarmee de status van de consultant te handhaven kun je de sterke kanten (enerzijds deskundige op terrein van het houdings- en bewegingsapparaat anderzijds trainer) benadrukken. Voor degenen die een centrum gaan runnen is een aanvullende opleiding op het terrein van het management bovendien gewenst, aangezien de huidige module feitelijk een inleiding in deze materie is.

Het argument van de hoge kosten wordt gezien als oneigenlijk. De sportfysiotherapeuten moeten deze kosten zien als bedrijfsinvestering die zichzelf later terugverdient. De attitude zal moeten wijzigen, per slot van rekening is de fitnessinstructeur ook bereid dergelijke bedragen te betalen.

Een ander probleem van de opleiding is het feit dat er nog onvoldoende duidelijkheid bestaat over het product FysioSport. Daarom is het ook moeilijk om een opleidingsproduct te ontwikkelen dat voldoet.

Het is daarom van belang dat eerst het product FysioSport definiëren (domein bepaling) en van daaruit toewerken naar opleidingseisen.

Positionering FysioSport in het veld

Er zijn in het veld van de sportgezondheidszorg diverse ontwikkelingen aan de gang. Het is van belang dat FysioSport zoveel mogelijk aansluit bij deze ontwikkelingen. Vanuit de sportgeneeskunde wordt bijvoorbeeld gewerkt vanuit regio's. Dit biedt mogelijkheden voor FysioSport, waarbij de FysioSport centra binnen hun regio in het netwerk kunnen werken samen met de sportarts vanuit de ziekenhuizen en het SMA. Deze zouden kunnen doorverwijzen naar een FysioSport centrum. Er dient een hecht netwerk te ontstaan van sportgezondheidszorg actoren.

Kwaliteit van FysioSport centra

Bij een discussie over de wenselijkheid om te komen tot een differentiering van de FysioSport centra (bijvoorbeeld 1, 2 of 3 sterren) wordt geconcludeerd dat alle FysioSport centra aan een zelfde kwaliteitsniveau dienen te voldoen. Er dient een duidelijke basiskwaliteit te worden gedefinieerd. In aanvulling op die basis is wel profilering mogelijk, bijvoorbeeld wat betreft programma's voor bijzondere doelgroepen e.d.

